

Møte onsdag den 26. november 2008 kl. 10

President: Carl I. Hagen

Dagsorden (nr. 20):

1. Spørretime
 - muntlig spørretime
 - ordinær spørretime

Presidenten: Representanten Olav Akselsen, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Representanten Ib Thomsen vil fremsette et representantforslag.

Ib Thomsen (FrP) [10:01:30]: På vegne av stortingsrepresentantene Per-Willy Amundsen, Oddvar Hallset Reiakvam, Jørund Rytman og meg selv ønsker jeg å fremme et representantforslag om å utrede konsekvensene av å gjøre kommuner og fylkeskommuner regnskapspliktige etter regnskapsloven.

Presidenten: Representanten Per Sandberg vil fremsette et representantforslag.

Per Sandberg (FrP) [10:01:58]: På vegne av stortingsrepresentantene Arne Sortevik, Bård Hoksrud og meg selv vil jeg fremme representantforslag om utredning om mulig forlengelse av Flytoget til Sandefjord Lufthavn Torp og Moss Lufthavn Rygge.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:02:18]

Spørretime

- muntlig spørretime
- ordinær spørretime

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at følgende statsråder vil møte til muntlig spørretime:

- statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen
- statsråd Bjarne Håkon Hanssen
- statsråd Terje Riis-Johansen

De annonserte regjeringsmedlemmer er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes om å reise seg. –

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Harald T. Nesvik.

Harald T. Nesvik (FrP) [10:03:03]: Jeg vil få lov til å stille et spørsmål til helse- og omsorgsministeren.

I disse dager sitter landets kommunepolitikere og skal

vedta budsjetter i sine respektive kommuner. Nesten daglig får vi oppslag om at de samme kommunene må kutte i sine pleie- og omsorgstjenester grunnet dårlig økonomi. Det er forslag om redusert bemanning, avhjemling av sykehjemsavdelinger etc. I tillegg til dette advares det nå også mot hvilke konsekvenser finanskrisen vil kunne få for Kommune-Norge og dermed for tilbudet innenfor pleie- og omsorgstjenesten, som sammen med skolen tar den største delen av kommunebudsjettene. Dette får en konsekvens som følge av at vi nå ligger an til å få en betydelig lavere skatteinngang, samtidig som høyere utgifter til sosialhjelp vil slå inn for kommunene.

Dette gir grunn til bekymring. Mitt spørsmål til statsråden blir da følgende: Hva vil statsråden foreta seg, gjerne i samarbeid med kommunal- og regionalministeren, for å sikre at pleie- og omsorgssektoren i kommunene får det løftet som både er nødvendig, og er lovet fra Regjeringens side? Eller vil man også på dette området bare følge situasjonen nøye?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [10:04:38]: I det budsjettet som skal vedtas nå snart, har kommunesektoren fått et betydelig løft fra Regjeringen. Min opplevelse er at kommunepolitikere rundt omkring i de norske kommunene er opptatt av å prioritere helse- og sosialsektoren, og særlig pleie- og omsorgssektoren.

Så tror jeg situasjonen er forskjellig i ulike kommuner, og derfor er det all grunn til å være observant, som representanten Nesvik sier. Nå gjenstår det å se hvilke utslag finanskrisen vil ha på det samlede økonomiske opplegget i året som kommer. Regjeringens strategi er at vi følger situasjonen, som Nesvik var inne på, følger med på det som skjer, observerer utviklingen. Det er klart at Regjeringen hele tiden har en beredskap for å møte en negativ utvikling med aktive tiltak. Det har vi dokumentert så langt med tiltak overfor bankene, tiltak overfor eksportindustrien, og vi har selvfølgelig også på agendaen å følge situasjonen og utviklingen i kommunene.

I løpet de årene den nåværende regjeringen har styrt Norge, har vi hatt en betydelig vekst i antallet ansatte i pleie- og omsorgssektoren, og jeg er ganske sikker på at når vi er ferdig med 2008, vil vi se at vi ligger langt over det som var utgangspunktet for denne fireårsperioden, altså 10 000 nye årsverk. Jeg tror vi kan få en årsverksvekst i pleie- og omsorgssektoren også i 2009, men vi må følge med på konsekvensene av finanskrisen, slik at man eventuelt kan korrigere dersom finanskrisen fører til at utviklingen ikke går i den retningen kommunene og vi ønsker oss.

Harald T. Nesvik (FrP) [10:06:35]: I Kommunal Rapport 27. august 2008 kunne vi lese om en diskusjon om hvorvidt Regjeringens tall om nye hender innenfor pleie- og omsorgssektoren er korrekte. Statsministeren har selv sagt at man overoppfyller målet om 10 000 nye hender i sektoren, mens KS selv henviser til at i henhold til de tall de har når de ser gjennom sitt lønns- og personalregister – det er der vi ser hvem som jobber i kommunene våre – er det 7 300 nye som har kommet til.

Hvordan vil statsråden da framlegge dokumentasjon på

at det er 10 000, slik det hevdes, mens KS, som fører lønns- og personalregister, i sine dokumenter henviser til 7 300?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [10:07:27]: Man skulle egentlig tro at det skulle være mulig å telle dette på en fornuftig måte, men det viser seg gjentatte ganger i norsk samfunnsdebatt at noe av det vi diskuterer aller mest, er tall og størrelser – hvor mye, av hva, når?

Jeg mener at vi etter hvert har ganske gode tradisjoner i Norge for å prøve å finne noen uavhengige aktører som har stor faglig tyngde, og som vi kan ha tillit til beregninger fra. De tallene som gjør at jeg opererer med 11 000 årsverk i pleie- og omsorgssektoren, er tall fra Statistisk sentralbyrå. Jeg vet ikke om det er sånn at Fremskrittspartiet mener at Statistisk sentralbyrå ikke kan regne, men jeg har jo sett at eksempler fra Statistisk sentralbyrå har blitt brukt ivrig av partiet i andre sammenhenger. Det er dette som er utgangspunktet for mitt anslag.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Inge Lønning.

Inge Lønning (H) [10:08:42]: Før valgkampen i 2005 krevde Arbeiderpartiets helsepolitiske talsmann – han het tilfeldigvis Bjarne Håkon Hanssen – en dobling av antall legeårsverk i norske sykehjem, og han forlangte en nasjonal minstestandard.

Det første Arbeiderpartiet gjorde etter at man overtok regjeringmakten, var å glemme kravet om nasjonal minstestandard og senke ambisjonene til 50 pst. økning. Nå viser statistikken at i løpet av de tre første årene av regjeringperioden har økningen vært 16 pst. Ambisjonsnivået er altså senket med 84 pst., fra 100 pst. til 16 pst. – og dette er rimelig enkel regning.

Hva akter statsråden å gjøre det siste året for å komme i nærheten av det man lovet velgerne i 2005 når det gjelder en forsvarlig legedekning i norske sykehjem?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [10:09:47]: Hvis jeg skal bruke representanten Lønnings tall, har denne regjeringen levert 16 pst. bedre legedekning i sykehjemmene enn det den forrige regjeringen gjorde, da Høyre styrte helsepolitikken. I så måte har vi i hvert fall greid å gjøre det bedre enn det Høyre gjorde.

Jeg er enig med representanten Lønning i at det er ingen tvil om at både legedekningen i norske sykehjem – og legedekningen i norske kommuner generelt – og fagligheten i kommunehelsetjenesten er for dårlig.

Som representanten Lønning er vel kjent med, jobber jeg nå for tiden under høytrykk med en samhandlingsreform. Denne samhandlingsreformen får mer og mer karakter av en stor og omfattende kommunehelsereform, der jeg ser behovet for å styrke kommunehelsetjenester i forhold til legedekning i sykehjem, i forhold til psykisk helsevern og i forhold til rus – forebyggende arbeid på et bredt område. I april vil jeg komme med et forslag på dette området.

Presidenten: Laila Dāvøy – til oppfølgingsspørsmål.

Laila Dāvøy (KrF) [10:11:00]: Det er riktig at kommunene i disse dager signaliserer kutt i antall stillinger, bl.a. i eldreomsorgen, og de ser for seg langt lavere skatteinntekter enn det som Regjeringen har lagt opp til i sitt budsjett. De eldre trenger i dag langt flere sykehjemsplasser enn de 1 000 plassene Regjeringen vil gi stimulerings-tilskudd til neste år. Derfor foreslo Kristelig Folkeparti i sitt alternative budsjett 3 000 sykehjemsplasser neste år. Jeg ser med bekymring på en situasjon i landets kommuner der man ser ut til å måtte kutte i viktige velferdsgoder.

Helseministeren sier som svar til representanten Nesvik at situasjonen er forskjellig i de ulike kommuner, og at Regjeringen skal følge med, men det gir jo ingen forutsigbarhet, og det tar tid å bygge sykehjemsplasser.

Så mitt spørsmål er om helseministeren vil bidra til at Regjeringen garanterer for skatteinntektene i budsjettfor-slaget som de selv har lagt fram, slik Kristelig Folkeparti har tatt til orde for.

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [10:12:02]: Med all respekt velger helseministeren ikke å kommentere Regjeringens politikk med hensyn til kommuneøkonomien og hvilken profil Regjeringen skal ha på skatteopplegget for kommunene. Det er det andre statsråder som har ansvaret for, og jeg vil ikke uttale meg om disse temaene på deres vegne fra Stortingets talerstol.

Men jeg kan kommentere spørsmålet om utbygging av omsorgsboliger og sykehjemsplasser i kommunene. Det er slik at vi har en tilsagnsramme på 1 000 plasser i år og en tilsagnsramme på 1 000 plasser neste år. Det betyr at i året som kommer, skal det i Kommune-Norge bygges et betydelig antall omsorgsboliger og sykehjemsplasser, for man får utslag både fra tilsagnsrammen i år og i fjor. Så får vi fortløpende vurdere om det er nok

Presidenten: Gunvald Ludvigsen – til oppfølgingsspørsmål.

Gunvald Ludvigsen (V) [10:13:13]: Regjeringa har hatt ganske høy sigarføring og sagt at kommuneøkonomien og eldreomsorga skal skine. Det har skapt skyhøge forventningar hos lokalpolitikarar og ikkje minst i befolkninga.

Kvardagen ute i kommunane skin lite for tida. I alle aviser vi les kvar dag, er det kutt og nedskjeringar som er melodien.

Mitt spørsmål til statsråden er: Ser ikkje statsråden at det skaper problem når det ikkje i det heile er samsvar mellom det biletet Regjeringa teiknar, og den faktiske kvardagen som kommunepolitikarane opplever?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [10:14:02]: Jeg mener at jeg selv prøver å bidra til et veldig nøkternt bilde av situasjonen i helsetjenesten generelt og i kommunehelsetjenesten spesielt. Jeg er veldig klar på at kommunehelsetjenesten har klare mangler, og at det er mye som skal gjøres for at vi kan være fornøyd med en samlet kommunehelsetjeneste, inkludert pleie- og omsorgssektoren.

Vi har ført en politikk som har ført til at det er

11 000 flere som jobber i pleie- og omsorgstjenesten i Norge i dag enn det var da vi tok over. Ser vi på utviklingen i forrige periode, da Venstre satt i regjering, var det knapt nok årsverksvekst i det hele tatt. Da er det ganske naturlig, synes jeg, at Regjeringen sier at det kan godt hende at det trengs enda flere årsverk, men det faktum at 11 000 flere jobber der, er faktisk et ganske viktig bidrag. Bare lønnsutgiftene til de 11 000 nærmer seg vel 5 milliarder kr. Så det er et godt bidrag, men det har ikke ført oss i mål.

Presidenten: Vigdis Giltun – til oppfølgingsspørsmål

Vigdis Giltun (FrP) [10:15:13]: Jeg er opptatt av dagens situasjon ute i Kommune-Norge. Dagens situasjon tilsier at det er planlagt veldig mange kutt i året som kommer. Når statsråden sier at han er klar over de store manglene som allerede er der, er det grunn til alvorlig bekymring.

Så vil jeg tilbake til sykehjemsplassene og byggingen av omsorgsboliger som ble nevnt. Fremskrittspartiet har også lagt inn 3 000 nye sykehjemsplasser og omsorgsboliger i neste års budsjett, tre ganger så mange som Regjeringen.

I løpet av en periode på tre måneder i sommer kom det 2 800 søknader fra kommunene, fra alle fylkene i landet, om å få mulighet til å bygge med tilskudd. Da kan det ikke være bra nok at Regjeringen svarer: Ja, tusen av dere skal få et ja. Vi vet ikke hvor mange søknader som er inne nå, men det er kanskje doblet igjen. Ser ikke statsråden at det allerede nå er på tide å justere tallet opp og sørge for å få hjulene i gang og bygge, slik at kommunene kan tilby innbyggerne det de mener er riktig, og eldre og pleietrengende kan få et ordentlig botilbud?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [10:16:18]: Det som ikke overrasket meg da jeg så Fremskrittspartiets forslag til alternativt budsjett, var at man foreslo å bevilge mer enn Regjeringen. Det ville vel ha skjedd uavhengig av hva Regjeringen hadde foreslått.

Som jeg sier: Når det gjelder spørsmålet om antallet omsorgsboliger og sykehjemsplasser, har vi i utgangspunktet en målsetting om at vi, så vidt jeg husker, skal bygge 12 000 enheter fram til 2015. Den ambisjonen står fast. Så skal vi fortløpende vurdere om behovet er større enn de 12 000. Regjeringen har kommet i gang på den måten at vi har en tilsagnsramme i år på 1 000 og en tilsagnsramme for neste år på 1 000. Det mener vi er en god igangsetting, og så vil vi fortløpende vurdere situasjonen med sikte på at vi i 2015 skal nå de målsettingene som er skissert i omsorgsmeldingen.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Jan Petersen (H) [10:17:30]: Mitt spørsmål går til forsvarsministeren.

Et moderne forsvar er helt avhengig av en sterk IKT-sektor. Stortinget har drøftet dette mange ganger og har vært veldig tydelig. Stortinget ønsker et samlet miljø for IKT-sektoren. Det medfører også ledelse. Dette miljøet er

lagt til Jørstadmoen, og ledelsen er definert veldig tydelig i den instruksjonen som er gitt til lederen. De skal stå for en helhetlig styring og ledelse av Forsvarets informasjonsinfrastruktur, og de skal stå for en helhetlig utvikling av Forsvarets informasjonsinfrastruktur. Dette ble bekreftet av Stortinget i juni i år ved behandlingen av langtidsprogrammet.

Finlesing av budsjettet, og ikke minst det man leser i diverse avisoppslag, tyder på at statsråden arbeider med planer som er i strid med Stortingets klare oppfatning, ved at det bygges opp parallelle strukturer til det jeg viste til, i Oslo. Mitt spørsmål til statsråden er: Hvorfor arbeider statsråden med planer som er i strid med Stortingets klart uttrykte vilje?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [10:18:58]: Det arbeides ikke med noe annet enn det som er sagt, både i langtidsplanen og det det er orientert om i St.prp. nr. 1, nemlig at vi skal samle all IKT-virksomhet i Forsvaret under én sjef, INI, som ikke er opprettet ennå, men som kommer til å bli opprettet. Det har vært slik at det kompetansesenteret som det vises til, på Jørstadmoen, ble opprettet i forbindelse med St.prp. nr. 42 for 2003–2004.

Det har vært en veldig stor suksess, for det står for en viktig del av den IKT-virksomheten som hører til den operative virksomheten i Forsvaret – infrastruktur og samband i forbindelse med det som er viktig for forsvarsgrenene.

Men det dreier seg ikke om all IKT-virksomhet i Forsvaret. Det dreier seg om det som hører til det operative. Alt som går på det administrative, de vanlige administrative systemene som vi alle bruker til daglig, som mail-systemer – all den infrastrukturen – hører inn under FLO. Av de stillingene som nå blir lagt under en ny sjef, INI, som vil bli ca. 1 200–1 300 stillinger, hører 285 til FK KKIS-miljøet på Jørstadmoen og skal fremdeles gjøre det. Det skal ikke tas en eneste stilling fra Jørstadmoen. Jørstadmoen og det miljøet skal opprettholdes. Det skal virke som det gjør. Det har også noen satellitter rundt om i Norge, som det fremdeles skal ha. Tvert imot er det slik at i dag rapporterer dette miljøet inn til sjef Fellesstab i Forsvarsstaben. Nå vil det bli rapportert til en sjef, INI, som skal være overordnet all IKT-virksomhet i Forsvaret.

Jan Petersen (H) [10:21:02]: Det er helt åpenbart at statsråden ikke forholder seg til Stortingets ønske. Det er også tydelig at ledelsen av virksomheten skulle ligge på Jørstadmoen, ifølge denne ideen om en samlet ledelse. Når Stortinget bruker ordet «samlet», mener Stortinget samlet. Da er mitt spørsmål: Hva tror statsråden at Stortinget har ment når man har brukt ordet «samlet».

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [10:21:30]: Jeg kan jo bare vise til hva som står i merknaden som ble skrevet i innstillingen til St.prp. nr. 42 for 2003–2004, hvor det står:

«Komiteen har merket seg at det foreslås opprettet et kompetansesenter for Forsvarets kommandokontroll- og informasjonssystemer.»

Det er de systemene som dreier seg om den operative

virksomheten i Forsvaret. Det dreier seg ikke om administrative systemer, økonomisystemer og den type virksomhet – alt det som har ligget under FLO IKT i disse årene. Det som nå skal skje, er at ingenting skal tas fra Jørstadmoen. De skal ha sitt fagområde, som er svært viktig for at fly, fregatter og stridsvogner skal kunne snakke sammen. Men her skal alt underordnes én sjef, i stedet for at det, som i dag, rapporteres til en sjef Fellesstab. Det blir ingen endring, verken i kompetansemiljø, stillinger på Jørstadmoen eller nivået som denne organisasjonen er på.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Per Ove Width.

Per Ove Width (FrP) [10:22:46]: Til tross for det statsråden har sagt i dag, mener jeg at dette kan være et eksempel, et stygt eksempel, på at Forsvarets ledelse tar seg til rette på tross av stortingsvedtak, eller foretar f.eks. flyttinger uten å ha et stortingsvedtak i ryggen. Jeg er redd dette som er avdekket, kan utløse flere lignende eksempler i tiden som kommer. Jeg bør ikke gå lenger enn til mitt eget fylke, hvor Befalsskolen for Sjøforsvaret stille og rolig forsvant fra Horten for en god tid tilbake. Vedtaket om flytting ble fattet i forbindelse med langtidsproposisjonen i juni i år. Da var skolen allerede forsvunnet til Bergen, nesten i nattens mulm og mørke.

Mitt spørsmål til statsråden er da: Gjøres dette med statsrådets vitende og vilje? Er dette vanlig praksis, eller har hun ikke oversikt over hva forsvarsledelsen driver med?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [10:23:39]: Jeg har oversikt over de flyttinger som det ble snakket om, og de endringer i organisasjonen som gjøres. Men det er ingen flyttinger som foregår som Stortinget ikke er orientert om. Befalsskolen ble ikke flyttet før langtidsplanen ble vedtatt. Befalsskolen ble endret i sin form, fordi veldig mye av virksomheten gikk på å operere på et seilskip istedenfor å være lokalisert på land, som den var tidligere.

Når det gjelder det kompetansemiljøet som er på Jørstadmoen, og den delen av IT-miljøet, utgjør det i underkant av 300 stillinger av de totalt 1 200–1 300 som vil komme inn under en sjef INI. Det ligger helt klart spesifikt i det som ble opprettet i 2003–2004, hvilken del av IKT-virksomheten det gjelder. Det er en stor og viktig del for den operative delen av Forsvaret, noe som vi overhodet verken kan unnvære eller unnlate å bygge på og styrke. Det er helt spesifikt hva det er.

Presidenten: Jan Sahl – til oppfølgingsspørsmål.

Jan Sahl (KrF) [10:24:50]: Et enstemmig storting har i to langtidsplaner vedtatt å samle Forsvarets IKT-miljøer på Jørstadmoen. Forsvarsministeren sier nå at ingenting flyttes. Nei, men det brytes opp, forsvarsminister.

Mitt spørsmål er følgende: Er forsvarsministeren uenig i at ledelsen av INI-funksjonene har skjedd fra Jørstadmoen fra høsten 2004? Eventuelt hva slags dokumenta-

sjon foreligger som viser at disse funksjonene har vært lokalisert andre steder?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [10:25:29]: Det har ikke vært en samling av alle typer av IKT-virksomhet i Forsvaret, men det har vært en samling av et kompetansemiljø innenfor den operative del av Forsvaret. Det har vært på Jørstadmoen. Det skal være på Jørstadmoen. Dette miljøet har rapportert til sjef Fellesstab i Forsvarsstaben i Oslo. Det skal nå rapportere til sjef INI, som skal ha hele IKT-virksomheten i Forsvaret, også den som hører til de administrative systemene, bl.a. drift i FLO.

IKT-virksomheten i Forsvaret er fordelt over hele landet. Den kan ikke være bare på ett sted. For eksempel er driftsmiljøet helt avhengig av at den er lokalisert alle steder hvor Forsvaret har en base.

Presidenten: Odd Einar Dørum – til oppfølgingsspørsmål.

Odd Einar Dørum (V) [10:26:21]: Forsvarskomiteen sier i forbindelse med langtidsplanen:

«Komiteen er opptatt av at man på denne måten i størst mulig grad samler IKT-ressursene i Forsvaret.»

Man viser til Jørstadmoen.

Videre heter det i instruks for sjefen for Forsvarets kompetansesenter for kommando-, kontroll- og informasjonssystemer:

«Sjefen er forsvarssjefens rådgiver innen Forsvarets informasjonsinfrastruktur og er på vegne av forsvarssjefen utøvende myndighet innen sitt ansvarsområde.»

Det handler i grunnen ikke om hvorvidt man skal ta noe fra Jørstadmoen. Det handler om hvorvidt man på andre områder nå bygger opp aktiviteter, slik at man i neste runde, når noen kommer med en omkamp, plukker Jørstadmoen. Jeg skulle gjerne sette ord på min uro. Jeg skal ikke snakke på vegne av andre. Vi som kjenner Stortinget, vet at forsvarssjefen er en meget intelligent og pågående forsvarssjef, men han har også en betydelig evne til omkamper. Vi vil gjerne vite at det er forsvarsministeren som styrer dette, og ikke forsvarssjefen. Vi vil gjerne vite at det ikke er forsvarssjefens evne til omkamper, på intelligent og lojalt vis, som i praksis undergraver Stortingets vedtak. Vi vil vite at forsvarsministeren følger opp Stortingets vedtak, slik at vi kan stole på at Jørstadmoen blir det kraftsenteret som det er ment å være.

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [10:27:26]: Selvsagt skal Stortinget stole på at forsvarsministeren følger opp Stortingets vedtak. Det ser jeg som selvsagt, og det skal jeg sette min ære i å gjøre.

Her er det altså snakk om et miljø som er svært viktig, og som har et viktig kompetansemiljø for den operative delen av Forsvaret. Men det dreier seg ikke om alle arbeidsplasser. Man kan jo bare se på tallet, så ser man det. FK KKIS, altså miljøet på Jørstadmoen, som vi selv i vår langtidsplan har gått inn for å videreføre, består totalt sett av 285 stillinger. De aller fleste er på Jørstadmoen, men noen er også i andre deler av landet, fordi det

er helt nødvendig å ha den type stillinger der. I tillegg har f.eks. FLO mange hundre driftsstillinger. Totalt skal det inn i den nye organisasjonen ca. 1 200–1 300 mennesker. Antallet stillinger på Jørstadmoen skal ikke reduseres, for vi trenger nettopp en styrking og en rendyrking av det miljøet som er så avgjørende for Forsvarets operative virksomhet.

Presidenten: Olemic Thommessen – til oppfølgings-spørsmål.

Olemic Thommessen (H) [10:28:38]: Jeg hører forsvarsministeren til stadighet kommer tilbake til antallet stillinger på Jørstadmoen. Det er i virkeligheten ikke det dette handler om.

Det det handler om, er den historie som vi nå har sett når det gjelder Jørstadmoen, og hva som åpenbart har vært de sterke interesser i Forsvaret for å flytte virksomhet tilbake til Oslo. Det handler om den tillit man har til de politiske prosessene, at de henger sammen med det som Forsvaret i virkeligheten gjennomfører.

Vi har sittet med en sterk følelse av at forsvarssjefen har hatt ønsker om nye omkamper om Jørstadmoen, og vi har sett tilløp til det. Når vi da ved første korsvei, nemlig i forbindelse med budsjettet, etter behandlingen av denne saken i juni ser at det dukker opp en sak hvor det er en åpenbar forskjellig forståelse av innholdet, er ikke det særlig tillitskapende. Kan vi vente nye omkamper om Jørstadmoen?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [10:29:43]: Jeg la merke til at representanten brukte ordene «sterk følelse». «Sterk følelse» er ikke det samme som å vite eller ikke vite at man har en historie generelt om å flytte fra distriktet eller fra andre deler av landet og inn til Oslo. Jeg har tvert imot prøvd å stå for det motsatte. Men jeg kan altså ikke dele opp et kompetansemiljø mer enn det er delt opp i dag. Det er viktig at vi også innenfor dette området får samlet miljøene.

Det betyr ikke at vi endrer miljøet på Jørstadmoen. FK KKIS har i dag 285 stillinger fordelt mest på Jørstadmoen, men også på andre deler av landet. Det skal de fortsatt ha. Ikke én av de stillingene skal flyttes til Oslo.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [10:30:42]: Vår tids største utfordring er global oppvarming, så mitt spørsmål går til olje- og energiministeren.

Siden den rød-grønne regjeringen tiltrådte, har vi hatt tre olje- og energiministre. De nye ministerne har skrinlagt forgjengernes prosjekter. Den siste skrinleggingen var energimeldingen. Resultatet av skrinlegging og statsråds-skifte er en total stillstand i utvikling og utbygging av fornybar energi i Norge. Statsbudsjettet for 2009 endrer ikke på dette bildet.

Norge har pr. i dag Europas dårligste rammebetingelser for utbygging av fornybar energi. Investorene rømmer landet. De investerer i Sverige, Danmark, Storbritannia og

Tyskland, bare for å nevne noen land. Spørsmålet vi må stille oss, er: Hvorfor gjør de dette? De gjør det vel, som de sier selv, fordi de finner det mer lønnsomt å investere i disse landene. Senest i går snakket jeg med en stor industrileder som vurderer å satse stort i Storbritannia. Enovas storsatsing fra Regjeringens side endrer heller ikke på dette bildet.

Men så er det slik at verden trenger mer energi, og den må være fornybar. Dessverre er ikke Norge med på å dra dette lasset. Tidligere statsminister Gro Harlem Brundtland sa at det er typisk norsk å være god. Nå tror jeg vi kan skrive det om og si at det er typisk norsk å stå helt i ro. Til tross for dette har Regjeringen et mål om at Norge skal være ledende innenfor utvikling av miljøvennlig energi.

Mitt spørsmål blir så enkelt: Mener statsråden at Norge er ledende når det gjelder utvikling og utbygging av fornybar energi i Norge?

Statsråd Terje Riis-Johansen [10:32:36]: Jeg kunne svart veldig enkelt på det og sagt ja. Men for å utdype det noe vil jeg først starte med den faktiske situasjonen.

Vi har en stor debatt i Europa, og EU har satt seg et mål om at andelen fornybar energi skal være 20 pst. i 2020. Det betyr en 80 pst. fossil andel. Norge har i dag en fossil andel på 40 pst. og en fornybar andel på 60 pst. Norge er det ledende landet i Europa på fornybar energi, men det er ikke nok. Jeg er helt enig med representanten i at vi må videre for å løse klimautfordringene.

En av løsningene er å bygge ut mer fornybar energi. Derfor bruker vi mer penger på Enova enn noen gang tidligere – mye mer penger på Enova enn det f.eks. den forrige regjering gjorde. I år har Enova bortimot 2 milliarder kr til disposisjon, og det legges opp til å tilføre nye 1,4 milliarder kr til Enova neste år. Enova er Regjeringas viktigste virkemiddel for å få ny energi opp og fram.

For å ta noen eksempler: Når det gjelder varme, som er et betydelig område innenfor fornybarsatsinga, har altså investeringene, som er initiert gjennom Enova-systemet, snart passert 8 milliarder kr i løpet av de siste årene. Så det sates mye. Det bygges mye for å få fornybar varme fram til husholdningene i Norge.

Når det gjelder vind, har det i år vært flere søknader til Enova. Enova har bortimot 1 milliard kr til disposisjon for å bygge ut vind. Jeg er i gang med å lage et regelverk for offshore vind, som jeg mener er det nye, store, hvor vi virkelig kan ta det store skrittet for å få en ny, stor fornybar energikilde på plass.

For øvrig tror jeg det er bra at norske selskaper engasjerer seg i utvikling av fornybar energi i andre land.

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [10:34:31]: Statsråden snakker om Enova som Regjeringens viktigste redskap. Men det hjelper ikke med viktige redskap når det ikke fører til utbygging. Hvis vi ser på NVEs liste over konsesjoner på vindkraft, er det like mange som har fått konsesjon, og som ikke starter å bygge, som det er som har fått konsesjon, og som starter å bygge. Det bør være

tankevekkende med vårt vindkart! For vi kan være Europas fornybare batteri i Norge, med våre fornybare ressurser. Men vi er altså en sinke når det gjelder utbygging på fornybarområdet.

Finanskrisen som vi nå står oppe i med begge beina, åpner for nye muligheter for å investere på fornybar energi. Spørsmålet er om vi vil bruke denne muligheten som nå åpner seg.

Mitt spørsmål til statsråden blir: Hva vil han gjøre det kommende året for å sette fart på utbyggingen av vindkraft, bølgekraft, småkraft, saltkraft og solenergi i Norge?

Statsråd Terje Riis-Johansen [10:35:36]: Det konkrete svaret på spørsmålet er å bruke penger på Enova. Det er det selskapet, den institusjonen, vi bruker for å få de nye prosjektene opp å stå.

Jeg brukte et eksempel som tydeligvis ikke nådde fram til representanten Holten Hjemdal når det gjelder hva som skjer på varme, som er en formidabel satsing og endring. Når det gjelder vind, har vi gjort endringer. Det er helt korrekt, som representanten sier, at det har vært få vindprosjekter som har kommet opp å stå. Nettopp derfor ble taket på støtten i prosent av investeringsbudsjettet til vindkraftselskapene endret nå i år. Enova har vært ute i markedet og snakket med selskapene, og har fått informasjon om hva som må til for å få investeringsstøtten mer relevant for å få prosjektene opp å stå. Begrensninga på 25 pst. er tatt bort. Det betyr at de søknadene som nå blir vurdert av Enova, blir vurdert etter andre kriterier enn det som har vært gjort tidligere. Vi skal få til mer på vind, men vi må heller ikke glemme det som skjer på småkraft, og det som skjer på varme.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Ketil Solvik-Olsen.

Presidenten vil opplyse at det er lov å svare kun ja eller nei på spørsmål.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:36:52]: Alle bransjeorganisasjonene i energibransjen sier at Regjeringens virkemiddel ikke er tilpasset Regjeringens mål. Regnskapet for påbegynte kraftprosjekt under denne regjeringen viser det. Det er svært få nye prosjekter som er igangsatt av denne regjeringen. Bransjen er derimot svært villig til å investere, noen de mange hundre prosjektene som ligger på venteliste, viser. Men de venter på rammebetingelser som fungerer, og de påpeker at Regjeringen stadig velger feil system. Vindkraftbransjen er et eksempel. På tre år har vindkraftbransjen hatt tre ulike systemer å forholde seg til. Det gir ikke tillit.

Grønne sertifikater er det foretrukne støttesystemet for bransjen, men Regjeringen har ikke der klart å levere og skylder på svenskene. Men svenskene sier at det er Norge, ved å være uklar om hva slags ordning en ønsker, som ikke kommer gjennom, bl.a. fordi Regjeringen sier at småkraftverk ikke skal være med i støttesystemet.

Vil Regjeringen inkludere småkraftverk i et grønt sertifikatmarked?

Statsråd Terje Riis-Johansen [10:37:57]: Når det gjelder forhandlingene med Sverige om grønne sertifikater, ber jeg om forståelse for at vi fører de forhandlingene med Sverige nå, med sikte på å få fram gode løsninger. Vi har sagt i de forhandlingene som så langt er ført, at etter at EUs fornybardirektiv er på plass, skal vi få på plass et rammeverk for det norsk-svenske samarbeidet. Målet er å ha det på plass i oktober 2009, og det jobber vi etter. Vi var seinest i kontakt og hadde møte med svenske myndigheter for kort tid tilbake om det. Jeg tror at vi skal få på plass et grønt sertifikatmarked, men vi snakker om å integrere to energimarkeder som er ganske ulike i sin form, så det er ikke noe «quick fix» for dette – det er en krevende prosess som skal gås.

Når det så gjelder ulike støttesystemer som er krevende for industrien å forholde seg til, mener jeg at nettopp det er en veldig god grunn til nå å satse på investeringsstøtte, som vi har gjort de siste årene. Det er forutsigbart, og det gir muligheter til å tilpasse (presidenten avbryter) ...

Presidenten: Ivar Kristiansen – til oppfølgingsspørsmål.

Ivar Kristiansen (H) [10:39:11]: Svaret er Enova, hva var spørsmålet? synes å være Regjeringens autopilot svar på disse meget viktige spørsmålene som er stilt her i dag. Bare for å gjenta spørsmålet: Når skal det gå opp for Regjeringen at Norges beste krefter – de med kapital, kunnskap og engasjement – på grunn av manglende rammevilkår i Norge heller velger å investere sine krefter, sine penger og sin kunnskap i utlandet på fornybarsektoren? Når skal det gå opp for dagens regjering at manglende rammevilkår her hjemme går ut over satsing hjemme, men selvfølgelig gleder Storbritannia, Tyskland og andre nasjoner?

Det Regjeringen har levert på dette området av politikk, er fire sider i form av en stortingsmelding. Tar vi godt i, har man altså levert én side pr. år. Skjønner ikke statsråden nå at det er på tide at det skapes rammevilkår i Norge som gjør at en kan levere på disse områdene?

Statsråd Terje Riis-Johansen [10:40:13]: Punkt 1: De rammevilkårene som nå gis til fornybarbransjen i Norge, er mye bedre enn hva de var da denne regjeringa tok over. Det bevilges mye mer penger til støtte til fornybarprosjekter. Vi ser også at vi særlig på varmesida får opp prosjekter i en helt annen størrelsesorden enn tidligere.

Punkt 2: Jeg er litt overrasket over representanten Kristiansens bagatellisering av det at vi faktisk satser på fornybarprosjekter, f.eks. på den andre sida av grensa mellom Norge og England. Jeg mener at det å ha et selskap som f.eks. Statkraft, som er Europas største på fornybar energi, gir både en mulighet og et ansvar for å være i det europeiske markedet og utnytte og utvikle den fornybare energien. Storbritannia har en fornybarandel på 2 pst., så det at det iverksettes vindkraftprosjekter også på engelsk side av Nordsjøen, er veldig bra med hensyn til å nå de klimamålene vi har satt oss.

Presidenten: Gunnar Kvassheim – til oppfølgings-spørsmål.

Gunnar Kvassheim (V) [10:41:24]: Denne runden i Stortinget bekrefter det som mange opplever som et stort problem i norsk energipolitikk, at vi har en selvtilfreds statsråd som mangler energi, handlekraft og den nødvendige viljen. Det er feil når han sier at den forrige regjering hadde et mindre kraftfullt opplegg når det gjelder fornybar energi. Deres alternativ var grønne sertifikater, som ville kanalisert mye mer ressurser til dette området.

Energimeldingen er nå avlyst og skrinlagt fordi intern uenighet i Regjeringen gjør at en ikke kommer av flekken. Miljøbevegelsen, energibransjen og en samlet opposisjon kritiserer nå Regjeringen for stillstand og handlingslamme på dette viktige området. Har ikke statsråden i det hele tatt forståelse for denne massive kritikken som nå framføres med stadig større tyngde?

Statsråd Terje Riis-Johansen [10:42:21]: Jeg har stor forståelse for miljøbevegelsens utålmodighet. Jeg har ingen forståelse for representanter for den forrige regjeringa som står her og framhever satsinga som da ble gjort.

Eksemplet med grønne sertifikater ble trukket fram. Jeg må innrømme at da denne regjeringa inntok regjeringskontorene, lå det ikke et opplegg der for grønne sertifikater. Det er noe som det fortsatt er blitt forhandlet om. Det var ingen avtale på plass om grønne sertifikater som gjør at vi har gått bort fra noe som har vært gjort av andre.

Det som har skjedd siden, er en satsing på bruk av penger på fornybar energi. En kan gjerne snakke om meldinger og antall sider som Stortinget får levert. Min mening er at det som trengs, er penger til støtte til prosjekter. Det gis det mye mer av nå enn før.

Presidenten: Ola T. Lånke – til oppfølgings-spørsmål.

Ola T. Lånke (KrF) [10:43:19]: Jeg synes jeg hørte statsråden si at han tror vi får på plass grønne sertifikater. Her tror jeg ikke det nytter med tro eller håp; jeg tror vi trenger noe mer enn det.

Det ble sagt her at investorene rømmer landet. Hvorfor gjør de det? Jeg står her med et utklipp fra nettsiden til Norwea, som er et vindkraftselskap, hvor det står at et selskap under Fred. Olsen «har tatt opp et milliardlån for å bygge vindmøllepark i Skottland» – et lån på 3,2 milliarder kr. Det har skjedd i en tid da det hersker uro også i finansverdenen. Det viser jo at her forsøker man seg andre steder fordi det ikke fungerer.

Det blir vist til Enova; det er liksom det verktøyet man har. Men hva når verktøyet ikke fungerer? Jeg må spørre: Når kan vi nå få et klart signal fra denne regjeringen om at man vil komme med forutsigbare rammebetingelser for utbygging av fornybar energiproduksjon i Norge?

Statsråd Terje Riis-Johansen [10:44:27]: Det er forutsigbare rammevilkår for utbygging av fornybar energi-

produksjon i Norge. Vi har et støttesystem gjennom Enova. Det er helt korrekt at det er svaret på veldig mange av spørsmålene som blir stilt her. Det er fordi Regjeringa har valgt å kanalisere betydelige pengesummer inn til Enova, som ut fra en faglig vurdering skal bruke pengene der hvor de gir størst avkastning for å få ny energi opp og fram. Jeg kan vanskelig se at det er en kritikkverdig prioritering.

Så nye prosjekter er ønsket velkommen, vi ser at de kommer. Så er det helt korrekt, som representanten Lånke og andre har tatt opp, at av de ulike sektorene som vi utvikler fornybarsatsing på i Norge, har det gått seinest på vind. Det er helt åpenbart. Mange vindkraftprosjekter er kostbare. Vi ser at det har vært lettere å realisere f.eks. varmeprosjekter og småkraftprosjekter, og vi ser at andre land med en betydelig lavere fornybarandel enn Norge har gått lenger i å gi eksplisitt støtte til vindkraftprosjekter. Men igjen, i forhold til de målene vi har på klimasiden, kan jeg vanskelig se at det (presidenten avbryter) ...

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Gunnar Kvassheim (V) [10:45:39]: Mens Venstre har vært opptatt av å fokusere på fornybar energiproduksjon og energieffektivisering, har flere av statsrådens regjeringskolleger over lang tid vært opptatt av å bygge gasskraftverk i Norge. Jens Stoltenberg var den fremste pådriveren for gasskraftverket på Kårstø. Han felte en regjering for å få bygd det gasskraftverket. Han var villig til å sette til side forurensningsloven for å bygge det gasskraftverket, og entusiasmen har fortsatt i Regjeringen med å gi gratis-kvoter til dette gasskraftverket, som bidrar til forurensning andre plasser, selv om det står stille.

Gasskraftverket ble åpnet i fjor. Da var daværende næringsminister Dag Terje Andersen til stede, og han kalte dette for et viktig prosjekt for kraftforsyningen – den største kraftutbyggingen i Norge på 14 år, sa næringsministeren. Erik Solheim, en annen av statsrådens kolleger, uttalte at gasskraftverket er en skandale, og en bør vurdere å droppe rensingen på dette anlegget. Jeg ser at også olje- og energiministeren nå er inne på den tanken, at anlegget antakelig ikke bør renses, stikk i strid med det som er lovet i Soria Moria-erklæringen.

Mitt spørsmål til statsråden er: Hvilken holdning har han og Regjeringen til gasskraftverket på Kårstø? Hvilken grunnholdning til dette anlegget preger Regjeringens arbeid, både til anlegget og til renseprosessen? Er det et viktig prosjekt for kraftforsyningen i Norge, eller er det en skandale som en skal basere seg på at ikke skal være i drift?

Statsråd Terje Riis-Johansen [10:47:21]: Naturkraft har en konsesjon på å drive kraftverket, så beslutninga om å drive det eller ikke er en kommersiell beslutning som tas av eieren. Når det gjelder hvorvidt en skal gå inn og bygge renseanlegg, er det riktig som representanten Kvassheim sier, at det er klart definert i Soria Moria-erklæringa at en ønsker – og vi vil – rense utslipp fra Kårstø. Så har den situasjonen dukket opp at det, som representanten Kvassheim korrekt påpeker, i praksis står stille på Kårstø nå.

Derfor har jeg kommunisert til Stortinget, gjennom St.prp. nr. 1 for 2008–2009 fra Olje- og energidepartementet, om at vi må ta en vurdering ut fra den driftsmessige situasjonen på Kårstø når endelig investeringsbeslutning om rensing skal tas. Jeg mener vi skal rense utslipp på Kårstø. Hvis det ikke er utslipp å rense, har vi en utfordring i den forbindelse.

Gunnar Kvassheim (V) [10:48:16]: Statsråden har rett i at anlegget på Kårstø, i likhet med Regjeringens energipolitikk, står stille. Men spørsmålet mitt er: Den grunnholdningen som Regjeringen har til dette, må være enten den som miljøvernministeren har, at det er en skandale som en skal basere seg på ikke skal være i drift, eller den grunnholdningen som næringsministeren hadde da han åpnet anlegget og sa at det er et viktig energianlegg, et viktig anlegg for norsk kraftforsyning. Tar vi den siste konklusjonen, må det jo være åpenbart at det skal renses. Hvis en tar den første konklusjonen, at en baserer seg på at anlegget ikke skal være i drift, er det klart at rensing er et problem. Så her trengs det en avklaring fra Regjeringens side på et område hvor en allerede har brutt Soria Moria-løftet om at det skal være rensing innen 2009. Det er en god illustrasjon på hvor dårlig kvalitetssikring det var på løftene i energipolitikken i Soria Moria-erklæringen.

Mitt spørsmål er: Er det en aktuell problemstilling å se rensing av gasskraftverket på Kårstø i sammenheng med de øvrige utslippene på anlegget, og få en helhetlig løsning?

Statsråd Terje Riis-Johansen [10:49:20]: Det siste har jeg bedt Gassco se på, så vi jobber med ulike scenarier knyttet til rensing av de store punktutslippene, bl.a. på Kårstø. Vi har mange store punktutslipp i Norge som fortjener oppmerksomhet, og som med fordel kunne vært renset. Når det gjelder beskrivelsen av situasjonen på Kårstø og kraftverket nå, er ikke det en annen enn den som jeg har beskrevet til Stortinget i St.prp. nr. 1, hvor jeg sier at en må gjøre en vurdering ut ifra den driftsmessige situasjonen på Kårstø. Det mener jeg er en ansvarlig og god posisjon å ha når vi skal ta en endelig investeringsbeslutning knyttet til det prosjektet i løpet av 2009.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Ketil Solvik-Olsen.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:50:19]: Regjeringens CO₂-renseprosjekt på Kårstø er nok et eksempel på hvordan Regjeringen tviholder på politiske vedtak gjort for mange år siden, selv om virkeligheten har endret seg og viser at prosjektet er fullstendig feilslått. Det er ingen tvil om at en kunne fått mye mer igjen for pengene om man hadde skrinlagt CO₂-rensingen på Kårstø, et gasskraftverk som ikke er i drift, og brukt pengene på miljø- og energitiltak andre steder i Norge. Det har norsk industri sagt, det har energibransjen sagt. Mange forskere som jobber med CO₂-rensing, har vært enige. Fremskrittspartiet og Greenpeace har sammen gått ut og tatt til orde for dette, men Regjeringen velger likevel å bruke hundretalls millioner

kroner over statsbudsjettet år etter år på et prosjekt som sannsynligvis ikke blir, og ikke bør bli, realisert. Det finnes mange alternative plasser der de pengene kunne vært brukt i Norge, både på Husnes, i Midt-Norge og andre steder.

Vil statsråden ta til orde for å flytte CO₂-renseprosjektet på Kårstø?

Statsråd Terje Riis-Johansen [10:51:19]: Jeg syns jo begrepet «tviholder» på løsninger som ikke har livets rett, eller hva representanten Solvik-Olsen brukte, er ganske på sida av det som er kommunisert fra meg til Stortinget. Som jeg sa til representanten Kvassheim: Jeg har sagt at vi skal ta en vurdering for å se på den driftsmessige situasjonen på Kårstø. Det er å forholde seg til den virkeligheten vi ser på Kårstø, når en investeringsbeslutning eventuelt skal tas.

Når det gjelder eventuelt å stoppe all planlegging nå, mener jeg det vil være ekstremt dumt. Det som er situasjonen, er at vi har et utredningsarbeid knyttet til rensing som vi er i ferd med å avslutte. Det arbeidet bør vi avslutte. Vi bør ikke stoppe det på oppløpssida. Når konklusjonene kommer, får vi vurdere hvor vi bruker det arbeidet videre. Men arbeidet er satt i gang med sikte på å finne en løsning på Kårstø. Men som sagt, vi har en situasjon der nå som er litt annerledes enn hva den var da det ble satt i gang.

Presidenten: Elisabeth Røbekk Nørve – til oppfølgingsspørsmål.

Elisabeth Røbekk Nørve (H) [10:52:36]: I Møre og Romsdal har Industrikraft Møre søkt om konsesjon til et gasskraftverk som kan sikre tilfredsstillende kraftforsyning til Midt-Norge i årene framover. Kraftverket vil bli lokalisert i det mest kritiske området med tanke på kraftbehov i landsdelen og i tilknytning til en kraftkrevende industri som er avhengig av en tilfredsstillende kraftforsyning. Mye tyder på at gasskraftverket i Fræna vil ha et bedre økonomisk utgangspunkt enn Kårstø og dermed ha bedre driftsregularitet. Med lagringsmuligheter på sokkelen utenfor Møre og Romsdal vil det også egne seg godt for fangst og lagring av CO₂ samt elektrifisering av nye felt på sokkelen.

Dersom Gassco i sin kommende rapport skulle fastslå at driftsregulariteten på Kårstø skulle være for dårlig til å kunne forsvare investeringer i CO₂-rensing der, vil statsråden da kunne vurdere et demonstrasjonsanlegg for CO₂-håndtering knyttet til et eventuelt gasskraftverk i Fræna i Møre og Romsdal?

Statsråd Terje Riis-Johansen [10:53:47]: Saken vedrørende et eventuelt gasskraftverk på Mørkekysten ligger som en ankesak i departementet. Jeg finner det ikke riktig å gå inn på en vurdering knyttet til den saken her i Stortinget nå.

Presidenten: Line Henriette Holten Hjemdal – til oppfølgingsspørsmål.

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [10:54:10]: Jeg er ikke helt sikker på om det er særlig relevant om et gasskraftverk står i 2008 eller i 2009, siden rensaneanlegget først er på plass i 2011–2012. Men hvis vi skal få på plass et CO₂-fangst- og lagringssystem, tror jeg det må være politisk vilje til det, at det kanskje er en av de viktigste drivkreftene. Skal vi også få til teknologiutvikling i selskapene, må det være et marked der, og det er det politiske vedtak som må være med på å skape.

Mitt spørsmål til statsråden blir: Hvordan vil Regjeringen følge opp sine politiske målsettinger, politisk uttalte enkeltutsagn og holde det den har lovet, at det skal bli et fullskala rensaneanlegg på Kårstø så raskt som det lar seg gjøre?

Statsråd Terje Riis-Johansen [10:55:05]: Jeg får jo nå samme spørsmålet, men med helt forskjellig inngang, fra Venstre og Kristelig Folkeparti på den ene siden og Fremskrittspartiet på den andre. Mitt svar er det samme, uansett hvilken vinkel spørsmålet kommer fra.

Jeg ønsker å få til – det er det jeg har sagt – en rensing på Kårstø, men vi trenger noe å rense hvis vi skal bygge et rensaneanlegg. Derfor har jeg sagt det jeg har sagt i St.prp. nr. 1, at vi vil vurdere den driftsmessige situasjonen rundt det når den beslutninga skal tas.

Når det gjelder resten av resonnetet til representanten, er jeg helt enig. Vi trenger industriprosjekter i Norge knyttet til rensing, for å bygge opp kompetanse og for å få et fagmiljø rundt det. IEA har selv sagt at CCS kan stå for opp til 14 pst. av det som trengs for å redusere klimautslippene for å nå 2-gradersmålet. Norge skal ta sin andel av det. Derfor har jeg også i Stortinget presentert et forslag på bort imot 2 milliarder kr i år når det gjelder tiltak på dette området.

Presidenten: Lars Sponheim – til oppfølgingsspørsmål.

Lars Sponheim (V) [10:56:18]: Det er knapt ett år siden Stortinget arbeidet på spreng med å få på plass en innstilling til klimameldingen, som gav en bred samling, en kraftkonsentrasjon for å få til en ny energipolitikk, for det trenger Norge, og det trenger verden. Det var faktisk på grensen til litt entusiasme i denne salen for å få til noe spennende på energiområdet.

Statsråden har bare hatt noen måneder i denne stolen, og det kreves tid for å ta tak i et nytt fagfelt. Men aldri har en energiminister hatt en større mulighet til å kunne få til noe og fått et klarere oppdrag og en større oppslutning om et nytt oppdrag innenfor energipolitikken. Et samlet storting, miljøbevegelsen, ja, folk flest krever at Norge bruker denne muligheten for å få det til. Men det skrikes etter politisk ledelse. Energipolitikken krever ledelse.

Jeg synes denne runden i spørretimen har vist at vi ikke har fått det ennå. Har statsråden noen ambisjoner om å bruke sine siste måneder som energiminister til å ta denne ledelsen som Norge trenger og roper etter?

Statsråd Terje Riis-Johansen [10:57:21]: Når det gjelder det som forventes av Norge ute – og i alle fall i de møtene jeg har med kolleger fra andre land – er det på ett område det særlig forventes at Norge tar ansvar, og det er på CCS, altså renseteknologi og det å gjøre noe for å håndtere klimaspørsmål opp mot fossil energi.

Der tar jo Norge og Regjeringa nettopp det lederskapet. Vi bruker i 2009, hvis budsjettet blir vedtatt, bort imot 2 milliarder kr på det. Vi har et prosjekt på Mongstad som er interessant i global sammenheng. Jeg har ikke møtt én energipolitiker fra andre land som ikke forholder seg til det Norge gjør knyttet til Mongstad og nettopp lederskapet opp mot de 14 pst. som IEA sier skal tas på klimasida, opp mot CCS og opp mot rensing. Så lederskap er nødvendig, og Regjeringa tar det – ja!

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål – Ketil Solvik-Olsen.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:58:38]: Norsk næringsliv, industri og husholdninger har hatt gleden av en effektiv og visjonær energipolitikk fra mange tiår tilbake. Utbyggingen av vannkraft sikrer oss god tilgang til rimelig og ikke minst miljøvennlig energi. For industrien, som i stor grad stod for mange av utbyggingene, gav det en konkurransefordel på det globale markedet. Vi har fått utviklet en stor, verdiskapende og eksportrettet metallproduksjon, som både er energigjerrig og miljøvennlig i globalt perspektiv, men for husholdningene gav det velstand og komfort for en penge som alle kunne ha råd til.

I Europa derimot er mye av kraftproduksjonen basert på kull. De får nå en ekstrakostnad, basert på at det er innført et CO₂-kvoteregime. Denne ekstrakostnaden løfter kraftprisene i Europa, og vi ser at EU nå er bekymret over hva det betyr for industriens konkurranseevne.

På bioenergikonferansen i Skien i forrige uke uttalte energiministeren håp om at CO₂-kvoteprisene ville komme opp på 500–600 kr pr. tonn. Det vil gi et utslag i strømprisen på mellom 30 og 50 øre pr. kWh. Økt oppkobling til kraftmarkedet i Europa gjør øg at dette prisnivået slår inn over Norge. Det beriker kraftselskapene i Norge på bekostning av nettopp industrien og husholdningene. Industrien frykter nå veldig for sin framtid ved at dette øker kostnadsnivået deres, og ved at de industri- og metallbedriftene de konkurrerer mot, i stor grad er utenfor Europa, der de ikke får disse kostnadene. Politisk kan en motvirke denne utviklingen ved å redusere elavgiftene, som vil bedre husholdningenes situasjon, og ved å innføre et industrikraftregime for industrien.

Vil statsråden jobbe i den retningen, slik at vi kan sikre at ren, norsk vannkraft faktisk gir en fordel til norske kraftkunder?

Statsråd Terje Riis-Johansen [11:00:37]: Når det gjelder det konkrete spørsmålet om industrikraft, har jo jeg presentert et opplegg rundt det i forbindelse med framlegginga av statsbudsjettet, hvor vi tar industriens innspill på alvor i forhold til det å jobbe for en løsning i Norge i tråd med det som bl.a. Frankrike har valgt.

Når det gjelder utviklinga av energipris framover og kvotepris knyttet til det, er det nok noe upresist det som representanten Solvik-Olsen her kom med fra bioenergi-konferansen i Skien. Det jeg gjorde der, var å referere fra det foredraget jeg hadde hørt tidligere den dagen fra IEA, som framskriver det som et sannsynlig scenario. Konsekvensen av det er, som representanten sier, en høyere energipris enn i dag.

Jeg konstaterer at Fremskrittspartiet er bekymret for å la markedet håndtere klimaspørsmålene. Det er to måter å håndtere dette på. Den ene er at markedet ordner det, og da er jo fornybare sertifikater en del av det, kvoteregimet en annen del. Den andre er å bruke budsjett penger mer på støttesida. Det som jeg nå oppfatter som en orientering fra Fremskrittspartiet, er en bekymring over å bruke markedsmechanismene.

Jeg tror ikke vi har en sjanse til å løse klimaproblemene hvis vi ikke får et effektivt marked som prissetter energi på et riktig nivå i forhold til miljøkostnad, og at det kommer til å bli svært vanskelig i en europeisk og også en global sammenheng å løse klimaproblemene kun gjennom budsjettbevilgninger i de enkelte land.

Lodve Solholm hadde her teke over president-plassen.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:02:15]: Som økonom kan jeg gjøre statsråden oppmerksom på at elavgiften som Stortinget innfører, ikke er en markedsbasert ordning som markedet selv har innført. Det som er problemet er at når en del av et marked innfører politiske restriksjoner i et CO₂-kvoteregime som andre deler av markedet som en konkurrerer mot, ikke gjør, må en sikre at de aktørene som konkurrerer i begge markedene, har like konkurransevilkår. Hvis ikke vil konsekvensen av den politikken statsråden tar til orde for, være at en flytter metallproduksjonen ut av Europa og til de landene som ikke har kostnaden.

Når det gjelder elavgiften, som også var en del av spørsmålet, men som ikke ble berørt, er det slik når staten eier stort sett all vannkraftproduksjon i Norge og vil få de økte inntektene av høyere strømpris, at elavgiften vil kunne redusere belastningen for strømkundene uten at en tar vekk markedsmechanismen i forhold til hvor en investerer. Fornybar energi vil få den økte stimulansen med høyere strømpris, men kostnadene blir ikke lempet over på forbrukerne i samme grad.

Statsråd Terje Riis-Johansen [11:03:23]: For å svare kort og presist når det gjelder spørsmålet om elavgift, er jo Regjeringas forslag til statsbudsjett for 2009 vel kjent. Det ligger ikke noe forslag der om å redusere elavgiften, og vi jobber heller ikke med noe tilsvarende forslag utenom den ordinære budsjettprosessen.

Presidenten: Presidenten vil tillate to oppfølgingsspørsmål, først Peter Skovholt Gitmark.

Peter Skovholt Gitmark (H) [11:03:52]: Problemet innenfor kraftmarkedet generelt, og fornybar spesielt, er at vi ser at norske selskaper velger å produsere ute og ikke hjemme, fordi rammevilkårene hjemme er for dårlige. Et enkeltmoment av det ser vi innenfor småkraft. Jeg så med egne øyne i går, i Sirdal, et av Norges største og et av Norges vakreste småkraftanlegg. Det største kunne vært både større og bedre. Problemet er at grunnrentebeskatningen slik den er i Norge, slår inn ved 5,5 MW, og for hele anlegget. Med andre ord vil det være mer lønnsomt å bygge ut anlegget for utbygger med 5,5 MW, i stedet for med 8 MW, som var potensialet.

Det andre er at saksbehandlingstiden i NVE nå er på flere år, og Høyre har fulgt opp gjennom forslag i Stortinget for å få den ned betydelig.

Og det siste momentet er i forhold til fylkesmannen og den ekstreme maktutøvelse fylkesmenn over hele landet har når det gjelder å frata lokalmyndighetene og NVE muligheten for mer kraft.

Ser ikke statsråden at det er god politikk å få økt småkraft?

Statsråd Terje Riis-Johansen [11:05:02]: Jo, det ser jeg definitivt. Tilfeldighetene var slik at representanten Skovholt Gitmark og undertegnede var i samme område i går. Jeg var også i Sirdal, og jeg hørte nok et litt annet budskap enn det som kom fra representanten her når det gjelder hva som nå skjer på energisiden knyttet til vann i dette området. De som står bak Sira-Kvina-prosjektet, ser for seg mange gode og fornuftige opprustings- og utviklingstiltak knyttet til den ordinære Sira-Kvina-utbygginga, som gjør at vi kommer til å få mer kraft fra den sektoren og fra det området.

Når det gjelder det som jeg hører flere fra Høyre tar opp her i dag, problemet med at det satses ute av norske energiselskaper, må jeg bare innrømme at jeg er litt forundret over den kritikken. Jeg synes at det er bra at norske selskaper bidrar til å få ned utslipp og til å bedre klimasituasjonen i verden. Og om det da investeres f.eks. i vindkraftprosjekter på andre siden av grensen mellom Norge og England, mener jeg er av underordnet betydning. Det viktige nå er å få opp de gode prosjektene, og det ser vi jo også at skjer.

Presidenten: Gunnar Kvasheim – til oppfølgings-spørsmål.

Gunnar Kvasheim (V) [11:06:18]: I energipolitikken er alle mulige, og – jeg hadde nær sagt – umulige synspunkt representert i Regjeringen og i regjeringspartiene. Det er åpenbart hovedårsaken til at energimeldingen er skrinlagt. En ser også at det er høyst ulike oppfatninger i regjeringspartiene når det gjelder prispolitikken, som var tema for Solvik-Olsens spørsmål. Her spriker synspunktene i alle retninger. Senterpartiets Ola Borten Moe vil gå drastisk til verks, har han fortalt. Han vil kutte kablene til utlandet, og komme tilbake til politisk styrte priser. Er dette et synspunkt som deles av statsråden? Er han enig med sin partikollega? Eller er han enig med Venstre i at

det å ha oppkobling mot det europeiske strømmarkedet er god miljøpolitikk og god ressursutnyttelse?

Statsråd Terje Riis-Johansen [11:07:20]: For det første er jeg helt enig med representanten Ola Borten Moe i at det viktigste når det gjelder energisektoren i Norge, er å sørge for stabil og sikker tilgang på energi til det norske folk og det norske næringsliv. Derfor er det viktig at vi jobber med utvikling av nettet, beredskapsspørsmål og f.eks. Midt-Norge-problematikken, som er en stor utfordring når det gjelder den innenlandske situasjonen. Det er sak nr. 1.

Hvis vi skal gå på de nye, store energiprojektene, eksplifisert gjennom offshore vind, er det helt åpenbart at vi snakker om et energipotensial som går langt utover det som kan brukes fornuftig i Norge. Så det å ta de store skrittene videre, mener jeg ikke er mulig uten at det samtidig ses på et samarbeid mellom Norge og andre europeiske land.

Presidenten: Vi går til siste hovedspørsmål.

Inge Lønning (H) [11:08:23]: Jeg antar at helseministeren nå er uthvilt og klar for et comeback!

Akuttmedisinen er blitt bedre og bedre i Norge, og vi redder stadig flere liv etter trafikkulykker, hjerteinfarkt og slagtilfeller. Men når blålysene er skrudd av, er det svært mange pasienter som blir glemt. På grunn av manglende rehabiliteringsopphold opplever bl.a. trafikkskadd ungdom at det er ren Lotto om de får plassering i en opptreningsinstitusjon for at de skal kunne mestre hverdagen.

Therese på 26 år, som ble alvorlig skadd i en trafikkulykke, var blant de 50 pst. som ikke fikk noe opptreningsstilbud. Hun havnet på et sykehjem sammen med sin bestemor på 96 år. Først etter årelang kamp fra foreldrenes side fikk hun et rehabiliteringsopphold i Danmark.

I valgkampen i 2005 lovet daværende helsepolitisk talsmann Bjarne Håkon Hanssen at den neste store helsepolitiske satsing skulle være rehabilitering. I Soria Moria-erklæringen lover Regjeringen rehabilitering til alle som trenger det. Fasiten etter tre år er at det er kuttet i private opptreningsinstitusjoner med 53 700 behandlingdøgn. Det er ikke satt av én krone i satsing på rehabiliteringsområdet. Friskvernklubben i Asker gir et rehabiliteringsstilbud til den gruppen som topper sykefraværs- og uførestatistikken, pasienter med muskel- og skjelettlidelser og lettere psykiske lidelser. Klinikken må redusere sitt tilbud istedenfor å øke det.

Høyre har fremmet forslag om en opptappingsplan for rehabilitering. Regjeringspartiene stemte imot. 40 pasientorganisasjoner har demonstrert mot Regjeringens løftebrudd på rehabiliteringsområdet.

Mitt spørsmål er: Hva er begrunnelsen for at en regjering som har historiske muligheter både i kraft av sitt flertall og gjennom tidenes største statsbudsjett, ikke vil prioritere et rehabiliteringsstilbud som vil være en god samfunnsmessig investering og gi mennesker en bedre hverdag?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [11:10:31]: Jeg er uenig med representanten Lønning i at vi ikke prioriterer rehabiliteringsfeltet. Det er jeg fordi det er ingen tvil om at når vi nå får til det statsbudsjettet vi får til, får vi til en samlet økonomi i spesialisthelsetjenesten og kommunehelsetjenesten som gjør at vi vil få betydelig flere tjenester og tilbud også innenfor rehabiliteringsfeltet. Det er ikke sikkert at alle kommer akkurat der representanten Lønning skulle ønske at de vil komme. Blant annet har det skjedd en betydelig oppbygging av rehabiliteringsvirksomheten i helseforetakene, og jeg tror det er riktig. Vi skal ha private innslag på rehabiliteringsfeltet, men det er for dårlig at vi ikke har hatt rehabiliteringstilbud ved norske sykehus. Derfor har vi nå brukt ressurser på å bygge opp det.

Jeg mener at det som representanten Lønning her tar opp, er akkurat de temaene vi nå jobber med i samhandlingsreformen. De eksemplene som representanten Lønning bruker, handler om pasienter som får en god akuttjeneste, som Lønning selv sier. Når de kommer på sykehus, får de et godt akuttmedisinsk tilbud, de blir reparert i forhold til de skadene en ulykke eventuelt har påført dem. Men så kan det svikte i overgangen fra sykehus til rehabilitering. Det vi ser i Helse-Norge, er at det er altfor mye av at vi ikke greier å få til et helhetlig pasientforløp. Hver for seg fungerer helsesektoren bra, men samlet, og ikke minst overfor de pasientene som nettopp er avhengige av et samlet, helhetlig pasientforløp, er vi for dårlige. Det er hele motivasjonen bak å si at vi må få en helsesektor med større fokus på juridiske og økonomiske system som sikrer samhandling, særlig for de pasientene som trenger det.

Inge Lønning (H) [11:12:35]: Jeg takker for svaret.

Problemet med oppbyggingen i offentlig regi er at rehabiliteringsplassene som regel blir tre–fire ganger dyrere, dvs. at man får en tredjedel eller en fjerdedel så mye igjen for pengene som man ville ha fått ved å bruke den etablerte kapasitet ved faglig gode institusjoner.

Komiteen har gjennomført budsjettøringer, og vi har hatt de fleste rehabiliteringsorganisasjonene inne. Det er ikke én av disse organisasjonene som har vært i stand til å finne spor i budsjettforslaget av det statsråden kaller en prioritering av rehabilitering. Jeg tror de ville sette pris på statsrådets veiledning når det gjelder å finne hvor i budsjettet det er spor av en slik prioritering.

Til sist vil jeg advare statsråden mot å legge seg til den vane å svare på alle spørsmål ved å vise til april neste år. Det kan skape en betydelig fallhøyde, og det kan bli av de mindre heldige former for aprilspøk!

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [11:13:42]: Ja, jeg tror jeg skal prøve å passe på å styre unna 1. april når jeg skal legge dette fram, og jeg takker i og for seg for rådet.

Det er riktig at det er andre spørsmål i helsesektoren enn bare samhandling, men når det gjelder det temaet som Lønning nå tar opp, altså manglende sammenheng – fra den medisinske behandlingen er ferdig i et sykehus, til de pasientene som har behov for det, får tilbud om rehabilitering – er det en svært viktig del av det prosjektet vi nå jobber med. Så finnes det andre temaer som

skal ha andre svar enn at man viser til samhandlingsreformen.

Hvis representanten Lønning leser statsbudsjettet, ser han at vi nå har sørget for at helseforetakene i Norge har tidenes økonomiske budsjett. Så jobber vi nå med oppdragsdokumentet, og innenfor de økonomiske rammene som helseforetakene nå har fått, vil de få en veldig klar føring fra helseministeren på at noe av den veksten man nå har fått i budsjettene, skal gå til at man får et styrket tilbud på rehabiliteringsfeltet.

Presidenten: Presidenten vil gi høve til to oppfølgingsspørsmål – først Harald T. Nesvik.

Harald T. Nesvik (FrP) [11:14:57]: Helsevesenet består av mange forskjellige komponenter. Vi har tidligere hatt oppe spørsmål knyttet til 10 000 nye årsverk innenfor pleie- og omsorgssektoren. Vi har det som skal skje på sykehjemmene, og ikke minst det vi skal se på på rehabiliteringssiden. Jeg er også helt enig med statsråden, og ser fram til at vi skal få gjort noe med samhandlingen, for da kan vi få gjort noe med helheten i det og med betalingssystemet og finansieringssystemet.

Men det er i hvert fall særlig ett område som statsråden kan gripe fatt i uten å måtte henvise til samhandlingsreformen, og det gjelder anbudsprosedyrer og lengden på anbudene som de private skal kunne jobbe innenfor. Der er det mulig – det har vi sett på den avtalen som Norsk Luftambulans har – å gi en anbudsperiode på 6+2 +2 år, slik at man har en forutsigbarhet.

Vil statsråden sørge for at helseforetakene gir rehabiliteringsinstitusjonene mer forutsigbare rammer?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [11:16:03]: Tro det eller ei, men her er jeg faktisk veldig enig med representanten Harald Tom Nesvik. Jeg tror at Nesvik her peker på noe som er for dårlig, nemlig måten vi organiserer kontraktsforholdene på mellom de regionale helseforetakene og ulike tilbydere på ulike felt. Det gjelder rehabilitering, men det gjelder også i forhold til private sykehus, som jeg vil tro Nesvik er engasjert i. Det gjelder i forhold til russektoren – altså på mange områder.

Jeg skal nå møte direktørene og styrelederne i de regionale helseforetakene til uken, og da er hovedbudskapet fra meg til dem at vi er nødt til å bli bedre i forhold til måten vi lager kontrakter på. For det første kan vi ikke ha ulike kontraktsbetingelser mellom ulike helseregioner, og vi kan ikke håndtere én sektor på én måte og en annen sektor på en helt annen måte. Så jeg starter nå et arbeid i retning av å bli en mye mer forutsigbar kontraktspart for viktige samarbeidsaktører i Helse-Norge.

Presidenten: Laila Dávøy – til oppfølgingsspørsmål.

Laila Dávøy (KrF) [11:17:17]: Jeg har også et lite forslag som kan løses hvis helseministeren tar initiativ.

Forleden fikk vi bekreftet at for mange ruspasienter her i Oslo er rehabilitering og ettervern noe de ser lite eller ingenting til. Er de så heldige å få en avrusningsplass her

i Helse Sør-Øst-området, er det ingen automatikk i at de får en rehabiliteringsplass etterpå, og mange settes på venteliste. Der går ventetiden opp, og vi vet at den i dag er 65 dager i gjennomsnitt i Helse Sør-Øst. Hva skal disse ruspasientene da gjøre?

Flere ganger har Kristelig Folkeparti foreslått at rettighetspasienter innen rus bør få rett til en plass umiddelbart etter avrusning, i påvente av videre behandling. Der ville de kanskje også kunne få en del behandling. Og det er jo ledig kapasitet, ikke minst i de ideelle rusinstitusjonene her i dette området.

Hvorfor kan ikke helseministeren ta et slikt grep og rett og slett pålegge helseforetakene å gi ruspasienter en ledig plass, framfor at de står på venteliste og kanskje faller utpå igjen?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [11:18:23]: Det er et stort og omfattende spørsmål representanten Dávøy nå tar opp, og som jeg har ett minutt på å besvare. Men det som er utgangspunktet mitt, er at jeg mener at det viktigste på rusfeltet er at vi har hatt svikt i alle ledd. Derfor tror jeg det er stor tverrpolitisk enighet om at rusfeltet er et felt som vi må løfte i årene som kommer. Da handler det først og fremst om, også der, å få til et helhetlig pasientforløp. Man kan alltid diskutere kapasiteten til rusorganisasjonene, men det store problemet i dagens Rus-Norge er at når man er ferdig med behandling i rusinstitusjon, kommer man ut til et ofte nesten ikke-eksisterende kommunalt system. Så går det tre–fire dager, så sprekker man, og så er det på'n igjen. Det kan ikke være en målsetting å få flest mulig gjennom en døgninstitusjon, og så sprekker man etter at man er ferdig der. Man må få flere helhetlige forløp på plass. Det er krevende å prioritere slik, men jeg tror at det er helt nødvendig at vi nå gjør det.

Presidenten: Den munnlege spørjetimen er no over, og vi går over til den ordinære spørjetimen.

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir nokre endringar i den oppsette spørsmålslista, og presidenten viser i den sammenhengen til den oversikta som er omdelt på representantane sine plassar.

Presidenten gjer framlegg om at dei føreslåtte endringane i dagens spørjetime blir godkjende. – Presidenten ser det som vedteke.

Endringane var desse:

Spørsmål 6, frå representanten Elisabeth Røbekk Nørve til forskings- og høgare utdanningsministeren, vil bli svara på av finansministeren på vegner av forskings- og høgare utdanningsministeren, som er bortreist. Etter oppmoding frå finansministeren blir dette spørsmålet flytta og svara på etter spørsmål 2, som skal svarast på av same statsråd.

Spørsmål 17, frå representanten Gunnar Gundersen til

kunnskapsministeren, blir utsett til neste spørjetime, då statsråden er bortreist.

Spørsmål 1

Svein Flåtten (H) [11:20:07]: Mitt spørsmål til finansministeren er slik:

«I «Retningslinjer for valg av avgiftssone» er det gitt unntak for såkalt ambulerende virksomhet slik at arbeidsgiveravgiftssatsen følger hovedenhetens adresse. Men for arbeidstakere som hele tiden ambulerer i andre soner, skal det avgiftsberegnes i det avgiftsområde arbeidstakeren til enhver tid befinner seg. Denne regel er nærmest ikke praktikabel for små og mellomstore bedrifter med ordinært dataverktøy.

Hva kan statsråden gjøre for å forenkle dette regelverket?»

Statsråd Kristin Halvorsen [11:20:54]: Etter tett dialog med EFTAs overvåkningsorgan, ESA, notifiserte Norge en ny ordning for regionalt differensiert arbeidsgiveravgift for perioden 2007–2013. ESA godkjente ordningen, idet den er forenlig med EU-kommisjonens og ESAs retningslinjer for regionalstøtte for denne perioden. Disse retningslinjene åpner for bruk av differensiert arbeidsgiveravgift i tynt befolkede områder, dersom det er nødvendig for å hindre vedvarende befolkningsnedgang i de aktuelle områdene.

Differensiert arbeidsgiveravgift er et treffsikkert regionalt virkemiddel rettet mot sysselsetting og bosetting i distriktene.

Etter ESAs retningslinjer kan støtte bare gis til virksomheter i kommuner innenfor det geografiske virkeområdet. Arbeidsgiveravgift svares normalt etter satsen i sonen hvor arbeidsgiver driver virksomhet. Arbeidsgiver anses å drive virksomhet i den kommunen hvor foretaket er registrert, eventuelt registrert med underenhet.

For enkelte typer av såkalt ambulerende virksomhet er det gitt særregler om sonetilknytning. Dersom arbeidstakeren utfører hoveddelen av sitt arbeid i en annen sone enn der arbeidsgiveren er registrert, anvendes satsen i sonen hvor arbeidet utføres. Med «hoveddelen» av arbeidet menes mer enn 50 pst. av det totale antall arbeidsdager arbeidstakeren har gjennomført for arbeidsgiveren i løpet av avgiftsterminen.

Det blir dermed det stedet der en dominerende del av arbeidet faktisk foregår, som blir bestemmende for sonetilknytningen. De gjeldende bestemmelsene er derfor prinsipielt sett velbegrunnet. Dersom ambuleringen er så oppdelt at ingen av arbeidsstedene oppfyller 50 pst.-kravet, faller man tilbake på hovedregelen om soneplassering der arbeidsgiveren er registrert. Det må altså skillles mellom tilfeller der den ansatte har hatt en slik dominerende arbeidsplass i løpet av hver tomånedlige avgiftstermin, og tilfeller der den ansatte ikke har hatt det.

Jeg er enig i at dette i visse situasjoner kan være problematisk å administrere når arbeidstakerne utfører arbeid i ulike soner. Arbeidsgivere flest med ambulerende virksomhet vil imidlertid normalt ha egeninteresse i å holde oversikt over hvor de ansatte har sine skiftende arbeidsplasser i løpet av en tidsperiode. Det er vanskelig å se alternativer til den gjeldende ordningen som er enklere å administrere, og som samtidig sikrer tilknytning til det stedet arbeidet har funnet sted. Endringer her vil lett komme i konflikt med de retningslinjene som er oppstilt for denne totalt sett gode ordningen.

Svein Flåtten (H) [11:23:44]: Jeg takker for svaret, og jeg kjente selvfølgelig til en del av detaljene fra før.

Det jeg ikke har fått helt tak i verken ved svaret eller ved å undersøke dette på annen måte, er hvorvidt unntaket for ambulerende virksomhet, altså når man flytter på mannskaper til områder med f.eks. høyere avgift, også er en del av det vi har forpliktet oss til i forhold til ESA. Jeg kjenner jo til diskusjonen rundt differensiert arbeidsgiveravgift, og jeg vet hvorfor dette må være som det er. Men jeg har litt vanskelig for å forstå at det unntaket som vi har innført, også er en del av det. Hvis det er det, vil jeg gjerne ha en bekreftelse på det, enten nå eller ved en passende anledning.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:24:43]: Vi hadde jo en veldig omfattende dialog med EU, med EFTA og med ESA for å få på plass en ordning som var mest mulig lik den ordningen for differensiert arbeidsgiveravgift som Norge hadde, og som ikke skulle være i strid med EUs regelverk når det gjelder regionalstøtte. I den sammenhengen – og det er vel ikke noen stor overraskelse – var det mange enkeltdetaljer som skulle på plass, og det lå et betydelig arbeid i alle enkeltdetaljene for å få dette praktikabelt for norsk arbeidsliv.

Akkurat hvordan dette unntaket formelt er hjemlet, tør jeg ikke si på stående fot. Men å ta opp ulike elementer av den enigheten som vi til slutt kom fram til for å sikre dette systemet, tror jeg er problematisk med tanke på at det skal være like praktikabelt framover – og også at vi ikke setter spørsmålsteget ved andre ting. Men jeg kan undersøke saken litt nærmere for Flåtten, og så kan vi kanskje ta en skriftlig passiar om det.

Svein Flåtten (H) [11:25:54]: Jeg er enig i finansministerens resonnementer rundt dette, hvis det er slik at akkurat denne unntaksbestemmelsen er en del av den samlede avtalen. Men hvis det er slik at dette unntaket er et unntak som vi har laget i vår lovgivning, og som ikke hadde noe med den samlede omforente løsningen med ESA å gjøre, synes jeg man burde se på det. Jeg tillater meg å si at jeg nå har oppfattet statsråden dit hen at det er hun villig til å gjøre hvis – jeg skal ikke si at dette var noe vi fant på – det var formålstjenlig da. Kanskje kunne det forandres på uten at det får noe å si for våre internasjonale forpliktelser.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:26:51]: Jeg tror jeg skal være veldig forsiktig med å gi representanten Flåtten forhåpninger på dette punktet, for en viktig del av diskusjonene mellom ESA og Norge for å få dette på plass,

dreide seg om hvordan man skulle tilknytte spørsmålet om arbeidsgiveravgift, og om det var det stedet der arbeidsgiveren holdt til, som skulle være utgangspunktet. Det var en stor og meget grundig runde som til slutt endte med den type konklusjon. Da kommer vi opp i den problemstillingen som representanten spør om, nemlig hvordan håndterer man spørsmålet rundt ambulerende arbeidstakere. Og det har funnet en løsning.

Jeg skal undersøke de formelle forholdene rundt akkurat hvordan dette unntaket er hjemlet. Men jeg vil være veldig forsiktig med å begynne å ta opp deler av den pakken vi til syvende og sist klarte å bli enige om, fordi vi lykkes i å bevare hovedinnretningen i forhold til differensiert arbeidsgiveravgift.

Spørsmål 2

Robert Eriksson (FrP) [11:28:12]: Mitt spørsmål er som følger:

«Undertegnede har blitt kontaktet av en fortvilet enslig mor, bosatt i Nord-Trøndelag. I 1996 fikk hun en datter med hjertefeil. Jenta ble feilbehandlet av sykehuset i 18 måneder, hvilket medførte livsvarige skader, og dannede grunnlaget for en erstatning fra det offentlige. Erstatningsbeløpet forvaltes naturlig nok av overformyndieriet. Problemet er at moren må betale formuesskatt av pengene som datteren har mottatt, og overformyndieriet betaler morens skatt av erstatningsbeløpet.

Mener statsråden at dette er rettferdig?»

Statsråd Kristin Halvorsen [11:29:05]: Først har jeg lyst til å si at jeg er glad for at representanten Robert Eriksson har tatt opp dette spørsmålet, fordi det viser seg at det har vært en uklarhet rundt hvordan reglene skulle praktiseres. Folk som har opplevd denne typen situasjoner, har ofte store nok utfordringer i livet sitt om de ikke i tillegg skal måtte bruke tid på å sette seg inn i skatteregler som for så vidt er klare, men som praktiseres ulikt. Så mitt hovedsvar er at dette skal jeg ta opp med skatteetaten, slik at vi sørger for at vi får en lik praksis, en praksis som er lik å forholde seg til. Folk i denne situasjonen har mer enn nok å stri med som det er.

Bare for å gå igjennom litt om hvordan regelverket er, er det som følger:

Erstatning til dekning av behandlingsutgifter og tap i framtidig erverv er generelt skattefrie ved mottakelsen. Men ikke minst for unge skadelidte skal erstatningskapitalen forvaltes og gi avkastning i en årrekke for å gi best mulig dekning. Dermed oppstår dette spørsmålet om formuesskatt av kapitalen og inntektsskatt av avkastningen i denne lange forvaltningsperioden.

Det er innført regler som skal lempe beskatningen innen visse aldersgrupper også på forvaltningsstadiet for erstatningen deres. Dette er gjort nettopp fordi situasjonen er vanskelig for disse familiene. For øvrig skal også reglene for erstatningsutmåling ta hensyn til antatt skattebelastning etter erstatningsutbetalingen.

Engangserstatning for personskade som er utmålt i hen-

hold til skadeerstatningsloven kapittel 3, er fritatt for formuesskatt fram til og med fylte 21 år når personskaden har ført til minst 50 pst. nedsatt ervervsevne. Dette fritaket omfatter også engangserstatning, som har sitt ansvar grunnlag i pasientskadeloven av 15. juni 2001 nr. 53. Etter pasientskadeloven skal nemlig erstatningens størrelse utmåles i henhold til skadeerstatningsloven. Det er ingen grunn til å behandle engangserstatning med ansvar grunnlag i pasientskadeloven annerledes enn andre erstatningsutbetalinger som er utmålt etter skadeerstatningsloven. Det kan virke som om dette spørsmålet er behandlet forskjellig rundt omkring av forskjellige ligningskontorer, og det er bakgrunnen for at jeg skal ta opp dette og klargjøre hvordan dette er å forstå.

Hovedregelen i skatteloven er at barn og foreldre lignes sammen fram til fylte 16 år. Formue og inntekt av engangserstatningen for personskade etter skadeerstatningsloven kapittel 3 kan likevel lignes særskilt for barnet. Det sikrer at den skadelidte, uansett alder, får sitt eget fribeløp ved formuesligningen og eget personfradrag ved inntektssligningen. Denne regelen gjelder uansett hvor stor nedsettelse det er i barnets ervervsevne.

Fra 22 års alder inntreder det normal formuesskatteplikt for den forvaltede erstatningskapital. Avkastning av erstatningskapital er generelt skattepliktig kapitalinntekt også for mindreårige skadelidte.

I lys av denne skatteplikten er det i reglene om utmåling av erstatningens størrelse tatt hensyn til antatt framtidig skattebelastning i forvaltningsperioden. Denne antatte skattebelastningen, såkalt skatteulempe, gjør at erstatningsbeløpet øker. Det er nødvendig for at skadelidte skal få full erstatning i form av et engangsbeløp. Dette er fastsatt av Høyesterett.

Når det gjelder det konkrete tilfellet i representanten Erikssons spørsmål, kan jeg selvsagt ikke gå direkte inn i den saken. Men slik jeg har blitt forklart den og har sett den, er det ikke noen tvil om at her dreier det seg om en skade som har ført til mer enn 50 pst. uførhetsgrad, eller nedsatt ervervsevne. Jeg vil oppfordre foreldrene i denne situasjonen til å ta kontakt med skattekontoret, og så skal jeg sørge for at det også går beskjed til skattemyndighetene om hvordan denne loven er å forstå.

Robert Eriksson (FrP) [11:33:36]: Jeg vil takke for svaret. Jeg er veldig glad for at finansministeren er så tydelig i sitt svar, og at hun vil presisere dette overfor ligningsmyndighetene.

Jeg registrerer at statsråden sier i sitt svar at skattereglene er klare, men det er litt ulik praksis når det gjelder tolkning. Da kan man alltid stille seg spørsmålet: Hvor klare er skattereglene når de fører til ulik fortolkning rundt omkring på de ulike ligningskontorene?

Denne konkrete saken dreier seg om ei jente som har en uføregrad på over 50 pst., så dette vil komme inn under disse skattereglene, som statsråden pekte på i sitt svar.

Mitt oppfølgingsspørsmål blir da: Vil statsråden presisere fortolkningen og hvordan dette skal være, i forskrift? Eller vil hun bare sende ut et rundskriv til ligningsmyndighetene?

Statsråd Kristin Halvorsen [11:34:42]: Jeg tror ikke det vesentlige er hva slags form dette får. Jeg tror det vesentlige er at loven egentlig er ganske klar å forstå. Et svar i en spørretime er en veldig effektiv beskjed, men vi skal selvfølgelig sørge for at skattemyndighetene får beskjed om hvordan loven er å forstå, også i form av en formell henvendelse.

Robert Eriksson (FrP) [11:35:07]: Det er også slik at veldig mange dessverre har kommet i en situasjon at overformynderiet forvalter formuen deres. Det kan være f.eks. barn av skilte foreldre som har mistet en av sine foreldre, som får utbetalt en forsikringssum som også blir forvaltet av overformynderiet hvis den har en størrelse som tilsier at den kommer over kravene som settes. Også i disse tilfellene – slik jeg har forstått det – er forsikringssummen gjenstand for formuesbeskatning. Vil statsråden foreta en nøye vurdering av all formuesbeskatning som ligger inn under overformynderiet, og se på muligheten for å kunne fjerne formuesskatt av penger som forvaltes av overformynderiet i den perioden de forvaltes av overformynderiet?

Statsråd Kristin Halvorsen [11:36:08]: Det som er dilemmaet i det spørsmålet som representanten Eriksson nå tar opp, er at Høyesterett har avklart at også størrelsen på erstatningssummer knyttet til pasientskadeloven skal ta høyde for hva slags skatteplikt man har for erstatningssummen framover. Det er bakgrunnen for at det er litt forskjellige regler her. Hvis man går inn på den typen problemstilling, kan det ha betydning for hva slags utmåling av erstatningssum den enkelte skadelidte får. Da er det selvfølgelig slik at til syvende og sist spiller ikke det så stor rolle for den enkelte som har krav på skadeerstatning, om man får pengene på den ene eller andre måten.

Jeg kan godt gå gjennom regelverket her, men jeg tror ikke vi er tjent med å lage betydelige endringer nå som gjør at man får en ny praksis for hva slags utmåling av erstatningsbeløpene man skal ha. Der er praksis nå at man skal ta høyde for hva slags skatteplikt man får både når det gjelder formuesskatt og inntektsskatt framover.

Presidenten: Då går vi til spørsmål 6.

Spørsmål 6

Presidenten: Dette spørsmålet, frå representanten Elisabeth Røbekk Nørve til forsknings- og høgare utdanningsministeren, vil bli svara på av finansministeren på vegner av forsknings- og høgare utdanningsministeren.

Elisabeth Røbekk Nørve (H) [11:37:34]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til statsråden:

«Høgskolen i Ålesund måtte avvike videreutdanning innen kreftsjukepleie, grunnet manglende statlig støtte. Undertegnede sendte 19. juni spørsmål til statsråd Tora Aasland om saken, som gav følgende svar: Kunnskapsdepartementet har fordelt de midler som er tilgjengelige til høyere utdanning på årets budsjett. Eventuelle end-

ringer må tas opp i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for 2009.

Hva er grunnen til at statsråden heller ikke i årets budsjett har prioritert kreftsjukepleien ved Høgskolen i Ålesund?»

Statsråd Kristin Halvorsen [11:38:28]: Videreutdanningen i kreftomsorg er en av de tidligere bedriftsinterne videreutdanningene innenfor helsefag. Disse videreutdanningene ble finansiert som oppdragsundervisning, dels av helseforetakene, dels av kommuner og dels ved studieavgift.

Fra og med 2007 ble de videreutdanningene som hadde vært finansiert av helseforetakene, lagt inn i rammene for høyere utdanningsinstitusjoner. Totalt ble 65 mill. kr for formålet overført fra Helse- og omsorgsdepartementet til budsjetttrammen til Kunnskapsdepartementet.

Videreutdanninger med annen finansiering, som f.eks. videreutdanningen i kreftomsorg ved Høgskolen i Ålesund, ble ikke omfattet av denne overføringen, og derfor heller ikke lagt inn i rammene til universiteter og høyskoler. Overføringen av midler til videreutdanning i helsefag fra Helse- og omsorgsdepartementet til Kunnskapsdepartementet fra budsjettåret 2007 var en ren teknisk overføring, og det ble ikke foretatt noen endringer av hvilke utdanninger som skulle finansieres over statsbudsjettet i forbindelse med denne overføringen. Dette gjorde statsråd Aasland rede for i sitt svar av 25. juni i år på skriftlig spørsmål fra representanten Røbekk Nørve.

For 2009 har Regjeringen i budsjettforslaget for høyere utdanning prioritert en generell styrking av sektoren, ved bl.a. en økning i basisbevilgningen til universiteter og høyskoler. Hvis dette forslaget blir vedtatt, vil Høgskolen i Ålesund få sin andel av denne satsingen.

Det er i budsjettet for 2009 foreslått opprettet et fåtall nye studieplasser beregnet på allmenn- og førskoleutdanningene, men det er ikke foreslått endringer på andre fagområder.

Elisabeth Røbekk Nørve (H) [11:40:22]: Jeg takker for svaret.

Høgskolen i Ålesund startet tilbud i videreutdanning innen kreftsykepleie i året 2004. Utdanningen, som var den eneste i sitt slag mellom Trondheim og Stavanger, ble avvirket våren 2008, fordi Høgskolen i Ålesund ikke fikk statlig støtte til drift på lik linje med andre høyskoler i landet. Det betyr at den enkelte student måtte betale en studieavgift på 85 000 kr, noe som gjorde det svært vanskelig for høyskolen å konkurrere om å få studenter.

Mener virkelig statsråden det er rettferdig at sykepleiere som har sin arbeidsdag ved kreftavdelingen i Ålesund, skal måtte dra til Trondheim eller Stavanger for å tilegne seg spesialistutdanning innen kreftomsorgen, når det for små penger å regne fra statens side, kan gis en tilsvarende god utdanning i nærområdet til kreftavdelingen ved sykehuset i Ålesund?

Statsråd Kristin Halvorsen [11:41:20]: Jeg beklager at jeg ikke er inne i alle disse detaljene. Jeg kan selvføl-

gelig gjerne formidle vidare til statsråd Aasland de oppfølgingsspørsmålene som representanten Røbekk Nørve har. Men slik jeg forstår situasjonen, er dette studieplaser som tidligare er finansiert utenfor høyskole- og universitetsutdanningene, og i forbindelse med at man innlemmet andre utdanningar i høyskole- og universitetssystemet, tok man ikke høyde for dette. Derfor er det historien bak, altså bakgrunnen for opprettelsen av dette, og bakgrunnen for finansieringen, som nå skaper den utfordringen for Høgskolen i Ålesund.

Jeg tar med meg de tilleggsspørsmålene som representanten Røbekk Nørve nå stiller, og skal ta dem opp med statsråd Aasland.

Elisabeth Røbekk Nørve (H) [11:42:13]: Det er beklagelig at vi har fått disse utfordringene. Høyre har lagt inn 1 mill. kr til oppretting av nye kreftstudier fra høsten 2009, fordi vi mener at den nye kreftavdelingen vil kreve å få tilført fortløpende god kompetanse for å kunne tilby pasienter i vår region like god behandling som i resten av landet.

Vi vet at studieflykt svært ofte også betyr kompetanseflykt. Mener statsråden at befolkningen i Møre og Romsdal ikke fortjener like god tilgang på kompetanse som det befolkningen og pasienter i resten av landet har?

Statsråd Kristin Halvorsen [11:42:56]: Befolkningen i Møre og Romsdal fortjener det beste, på linje med alle i Norge – i alle fylker og i alle kommuner, tror jeg vi kan legge til også.

Det er i stor grad helseforetakenes ønsker om hva slags utdanningskapasitet man skal ha innenfor ulike sektorer, f.eks. denne, som er styrende for hvordan dette tilbudet finansieres.

Jeg skal ta med meg de spørsmålene som representanten Røbekk Nørve har, fordi dette dreier seg jo i veldig stor grad om hvordan man styrer kompetanse og kapasitet opp mot helsevesenet.

Presidenten: Då går vi tilbake til spørsmål 3.

Spørsmål 3

Ingebrigt S. Sørfonn (KrF) [11:43:50]: «No er det snart 2 år sidan sambandet Halhjem–Sandvikvåg fekk hurtiggåande gassferjer. Forventningane om ei ny tid var store. Dessverre har skuffelsen vorte desto større. Dei reisande, både privatpersonar og næringsliv, er fortvila over manglande føreseielegheit i høve til regularitet. I hovudsak er årsaka til dette at C-fergene altfor ofte er ute av trafikk.

Kva vil statsråden gjera for å oppfylle intensjonane om at hurtiggåande gassferjer i dette sambandet oppfyller det som var forventningar og føresetnader?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:44:29]: Regjeringa er oppteken av å ha ein god infrastruktur i heile landet. I store delar av landet inneber dette òg eit godt ferjetilbod. Eg har til liks med spørjaren eit engasjement

for E39. På strekninga Stavanger–Bergen er det stor trafikk, og det er viktig med god kapasitet og god frekvens både på strekninga Arsvågen–Mortavika og på strekninga Halhjem–Sandvikvåg.

Ferjesambanda Halhjem–Sandvikvåg og Mortavika–Arsvågen vart lyste ut på konkurranse i 2004, og kontrakt vart inngått med Fjord1 i desember same året. Kontrakten er basert på at ferjesambandet Halhjem–Sandvikvåg skal trafikkerast med tre gassferjer og halvtimesavgangar. Gassferjene har høgare fart enn tradisjonelle ferjer. Den høge farten gjer at ruteplanen med halvtimesavgangar kan gjennomførast med tre ferjer. Då gassferjene vart sette i drift i 2007, førte dette til at kapasiteten i sambandet Halhjem–Sandvikvåg vart dobla på dei mest trafikkerte tidene på dagtid. Fordi kapasiteten i sambandet Halhjem–Sandvikvåg er så høg, seier kontrakten at den tredje ferja på sambandet Halhjem–Sandvikvåg skal vere reserveferje for alle gassferjene i sambanda Halhjem–Sandvikvåg og Mortavika–Arsvågen.

Statens vegvesen har ansvaret for ferjetilbodet. Ferjeselskapet har operatøransvaret, som består i å utføre det oppdraget som Statens vegvesen har bestilt og kjøpt gjennom konkurranseutsetjing, og som er nedfelt i inngått kontrakt. Operatøren har så langt levert tenester innfor kontrakten med god margin. Ved utgangen av oktober var det 17 heile dagar med kansellerte C-avgangar, eller 0,18 pst. kansellerte turar i høve til utførte. I høve til kontrakten kan C-ferja vere ute 47 dagar i 2008 under føresetnad av at dei to andre gassferjene klarar å avvikle trafikken. Per utgangen av oktober var det 0,03 pst. attståande køyretøy i høve til frakta køyretøy.

At ruteplanen vert gjennomført med tre ferjer, gir oss utfordringar når ferjene skal på verkstad. Som nemnt før, er kapasiteten i sambandet Halhjem–Sandvikvåg så høg at Statens vegvesen har bestemt at den tredje ferja i sambandet skal vere reserveferje for alle gassferjene i sambandet Halhjem–Sandvikvåg og Mortavika–Arsvågen.

Operatøren har berre ansvar for å setje inn reserveferje når dei to andre gassferjene ikkje klarar å ta unna trafikken i Halhjem–Sandvikvåg. Den situasjonen har me ikkje i dag, fordi det er svært lite køyretøy som står att, sjølv når sambandet vert trafikkert med to ferjer.

Gassferjene har høgare fart enn tradisjonelle ferjer, og det er ikkje tilgjengeleg reserveferje med høg nok fart til å utføre C-turane etter oppsett ruteplan. Statens vegvesen har laga ruteplan for bruk av konvensjonell ferje som erstatning for den tredje gassferja når ho er ute av drift. Denne ruteplanen vert lite tilfredsstillande fordi det ikkje er tilgjengeleg reserveferje med høg nok fart til å utføre C-turane, som nemnt. Ruteplan med bruk av tradisjonell reserveferje kan erstatte seks av ni C-turar, men med ein svært haltande ruteplan.

Statens vegvesen har alt sett i verk eit arbeid der dei ser på korleis dei kan auke kapasiteten i sambandet Mortavika–Arsvågen på litt sikt. Her har trafikken auka svært mykje, og om denne tendensen held fram, vil me får eit kapasitetsproblem. Når dette eventuelt vil skje, vil avhenge av den framtidige trafikkutviklinga. I dette arbeidet ser Statens vegvesen òg på løysingar som fører til meir sta-

bil drift av C-avgangane på sambandet Halhjem–Sandvikvåg. Eg håpar at dette arbeidet kan avsluttast på nyåret. Når eventuelle tiltak kan setjast i verk, er usikkert. Eg vil be Statens vegvesen intensivere dette arbeidet, og eg vil følgje opp denne saka vidare.

Ingebrigt S. Sørfonn (KrF) [11:48:29]: Eg takkar for det siste, at statsråden vil intensivera arbeidet. Samtidig vert eg litt bekymra når ho legg så mykje vekt på at kapasiteten er stor nok, og at det ikkje er gjenstående bilar. Det er for så vidt korrekt. Men det er tre element som er viktige her. Det eine er kapasitet. Det andre er regularitet, altså halvtimesavgangar. Det tredje er fart. Når det gjeld kapasiteten, er han god nok. Farten ligg i grenseland av det som vart lova. Men når det gjeld regulariteten, er dei faktiske forholda at C-ferjene er så ofte ute av drift at når folk skal reisa, ser dei på ruteheftet, og C-ferja set dei kryss over. Dei reknar ikkje med C-ferjene, for det nyttar ikkje om ein kjem med ferja når ho går, dersom flyet er gått, eller møtet er slutt når du kjem fram. Det hjelper ikkje med kapasitet når det er regularitet som er hovudproblemet, og som stressar folk.

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:49:32]: Eg er fullstendig klar over at det er problema når ferja er innstilt, som ein omtalar. Likevel må me sjå dette sambandet opp mot andre samband der me òg har kapasitetsproblem, og der attsitting er eit stort problem. Då er det òg relevant å sjå på kor mange dagar ein har kansellert C-avgangen fyrst og fremst. Det er altså 0,18 pst. i høve til utførte turar. Det kan ikkje seiast å vere ein stor prosentdel. I høve til kontrakten som er inngått, har ein altså ein stor margin. Eg synest det er viktig å understreke det, for eg har registrert i pressa at selskapet har fått mykje kritikk. Den kritikken må rettast inn mot kontrakten og dei standardar som Statens vegvesen har lagt der, og ikkje mot selskapet, som så langt utfører det dei skal, med god margin.

Ingebrigt S. Sørfonn (KrF) [11:50:35]: Realiteten er likevel at folks opplevingar gjer at dei ikkje reknar med C-ferjene. Då har me eit problem. Folk vert frustrerte av dette. Men dei vert endå meir frustrerte når dei tek det opp, gjennom media, gjennom politiske organ, gjennom næringsforeningar, NHO, osv., og møter ei ovanfrå-og-ned-haldning frå både selskapet som driv sambandet, og frå Statens vegvesen. Eg skal ta eit par eksempel: I Bergensavisen den 18. november svarar driftssjefen i Fjord1:

«Vi begynner å bli vant med maset.»

Eit par dagar etterpå seier ein representant for Statens vegvesen til same avis:

«Det mange kanskje ikke har fått med seg, er at C-avgangene ikke er garanterte.»

Dette veit folk. Problemet er at ein ikkje stolar på C-avgangen, og ser vekk frå han. Når ein i tillegg vert møtt med arrogantse og ei ovanfrå-og-ned-haldning, er frustrasjonen rimeleg stor.

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:51:42]: Det som er viktig å understreke frå mi side, er at me verken har ei

ovanfrå-og-ned-haldning eller ei arrogant haldning til problemstillinga. Eg forstår at folk vert frustrerte. Eg synest det er viktig at folk får den nødvendige informasjonen.

I tillegg til arbeidet som går føre seg for å få ein meir stabil C-avgang, er det òg viktig at me ser på korleis me kan få betre informasjon ut til folk. Noko eg vil ta opp med Statens vegvesen, er om det er mogleg å få til eit betre informasjonsarbeid. Eg trur at dette òg handlar litt om det er mogleg for folk å få vite kva dagar denne ferja er ute av drift, og at ein kan planleggje litt betre enn ein kanskje har gjort i forhold til å informere på ein god måte, slik at folk kan stole på at når dei ikkje har fått denne informasjonen, bør ferja gå. Det skal eg òg love representanten å ta opp.

Spørsmål 4

Rolf Terje Klungland (A) [11:52:58]: Jeg vil stille følgende spørsmål:

«Stortinget har vedtatt at det skal gjeninnføres sovevogn i Kristiansand. I en periode der man arbeider med å skaffe nok sovevognmateriale, kan Stortingets vedtak gjennomføres ved å sette inn reservevognkapasitet, eller overføre en av vognene som i dag trafikkerer Stavanger, til Kristiansand.

Er dette vurdert, og hva vil kostnadsanslaget med en slik gjennomføring være?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:53:27]: NSB har opplyst at selskapet ikkje har tilgjengeleg materiell som kan brukast som egne sovevogner til og frå Kristiansand.

Ei om-disponering av sovevogner frå strekninga Stavanger–Oslo vil innebere at to av fire vogner ikkje lenger vil trafikkere denne strekninga, men berre trafikere strekninga Kristiansand–Oslo. Det vil bety at sovevognkapasiteten vert halvert til og frå Rogaland i forhold til i dag. 90–95 pst. av soveriser på Sørlandsbana er til og frå Rogaland, mens berre 5–10 pst. er til og frå Kristiansand. I dag er det altså 65 reiser pr. avgang til og frå Rogaland og fire reiser pr. avgang til og frå Kristiansand.

NSB har rekna ut kva effektar ei slik omlegging av sovevognsmateriellet vil kunne ha på talet på soveriser langs Sørlandsbana, og har vurdert at talet på soveriser vil reduserast med om lag 6 440 årleg, sjølv om ein legg til grunn at soveriser til og frå Kristiansand vil auke markert med egne sovevogner. Auka offentleg kjøpesum pr. år vil utgjere om lag 4–6 mill. kr, hovudsakleg som følgje av tapte billettinntekter.

I tillegg til ein sannsynleg vesentleg nedgang i talet på reisande vil omlegginga krevje auka bemanning på grunn av skifting og vedlikehald. Noverande ruteplan må òg justerast sidan skifteoperasjon vil krevje meir tid i Kristiansand og difor tidlegast kan gjennomførast frå delrutetertimskiftet i juni 2009.

Eg kan difor ut frå ei samla vurdering ikkje tilrå ei løysing med overføring av vogner frå Stavanger.

Rolf Terje Klungland (A) [11:55:27]: Som kjent er regjeringsapparatet utøvende myndighet i Norge. Stortinget er lovgivende og bevilgende myndighet.

Stortinget har i denne saken både bevilget og gjort vedtak. Mener statsråden at det er hennes plikt å arbeide for at stortingsvedtak blir gjennomført innenfor de rammene Stortinget har vedtatt? Eller er statsråden av den oppfatning at når hun synes Stortinget har gjort feil vedtak, kan hun trenere, utsette, øke kostnadene, sånn at vedtaket ikke blir gjennomført? Det jeg oppfatter i svaret til statsråden, er at en bruker tall som en egentlig ønsker å bruke. Stortinget har altså vedtatt at det skal være sovevogn fra Kristiansand. Samferdselsdepartementet har prioritert å ha to sovevogner fra Stavanger. Men det er altså sånn at det er Stortingets vedtak som skal følges opp, og ikke Samferdselsdepartementets prioriteringer i denne saken.

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:56:33]: Eg vil igjen sterkt ta avstand frå den verkelegheitsbeskrivinga som representanten legg for dagen. Det har ikkje vore, det er ikkje og det vil heller ikkje verte ei trening.

Ja, Stortinget har gjort eit vedtak, men innanfor dei rammene Stortinget har gjort vedtak om, er det umogleg å få oppretta eit sovevognstilbod til Kristiansand. Det har min statssekretær på mine vegner informert Stortinget om. Likevel har vi hatt høgtrykk på arbeidet med denne saka. Vi har saumfare heile den europeiske marknaden. Vi har hatt eksterne konsulentar inne for å kvalitetssikre NSB sine tal og deira – som representanten vil kalle det – påstandar. Eg kan ikkje tru, med den haldninga Stortinget har til jernbane, at ein vil redusere eit tilbod i Stavanger som verkar. Eg går ut frå at intensjonen var at fleire skal reise med tog, også frå Kristiansand.

Rolf Terje Klungland (A) [11:57:39]: Grunnen til at jeg stilte det forrige spørsmålet, var for det første et brev som Samferdselsdepartementet har sendt 4. mai 2006 til Vest-Agder Arbeiderparti. Her har både Senterpartiet, SV, Arbeiderpartiet og fylkeskommunen påpekt behovet for sovevogn i Kristiansand. Det er også begrunnet i at vi i forrige spørretime var oppe i en sum på 100 mill. kr for å få en sovevogn til Kristiansand – hvis en leser VG dagen etterpå. Nå er statsråden nede i minimum 4 mill. kr, og det viser jo at dersom det er litt vilje, kan en også få ned kostnadene. Så jeg stiller igjen spørsmål til statsråden om hun vil gjøre ytterligere tiltak for å få en sovevogn til Kristiansand, sånn at Stortingets vedtak blir oppfylt.

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:58:40]: I snitt nytta tre kundar sovevognstilbodet frå Kristiansand til Oslo og ein passasjer tilbodet frå Oslo til Kristiansand pr. døgn. Innføring av eiga sovevogn i Kristiansand tilsvarar auka kjøpsbehov på 10–14 mill. kr – altså at staten løyver mellom 7 000 og 10 000 kr ekstra pr. sovereise. Det kjem i tillegg til om lag 24 mill. kr som staten betaler for kjøp av nattog på strekninga Oslo–Stavanger.

Oslo–Stavanger har eit heilt anna belegg, det er 65 reiser pr. avgang frå Stavanger. Igjen må eg i så fall be om at Stortinget klargjer at ein ynskjer å redusere tilbodet til

Stavanger. Stortinget må nesten gi oss det tydelege signalet før me kan redusere eit etterspurt tilbod som Rogaland nok ikkje vil vere spesielt glad for å miste.

Spørsmål 5

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [11:59:51]: «Hvert år distribuerer Telenor ca. 6,8 millioner telefonkataloger til norske husstander og bedrifter. En undersøkelse fra Norsk Respons viser at bare én av fire brukte telefonkatalogen sist de trengte å finne et telefonnummer. Statsråden har på TV 2 lovet å speilvende ordningen, slik at bare de som ønsker telefonkatalogen, skal få den.

Hvilke tiltak har statsråden iverksatt for å sikre at bare de som ønsker telefonkatalogen, får den i 2009?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:00:29]: Det er viktig for folk å ha tilgang til ei oversikt over andre sine telefonnummer, og me er etter ekomlova forplikta til å tilby ei slik teneste. Ei slik oversikt har tradisjonelt vore gitt ut i form av ein trykt katalog, men bruk av Internett har ført til at fleire etter kvart bruker katalogopplysningar på nettet. Då Samferdsledepartementet inngjekk avtalen om leveringspliktige tenester med Telenor i 2004, tok Telenor på seg å gi ut katalogen både i trykt og elektronisk form. Telenor skal etter avtalen distribuere katalogen i trykt form til dei som ikkje har reservert seg mot å få ein slik katalog.

I 2004 var folks tilgang til og bruk av telefonkatalogen på Internett langt mindre enn no. Departementet meinte difor det var for tidleg å gå bort frå plikta til å distribuere trykte katalogar. På dei fire åra som er gått, har det skjedd ein auke i folks bruk av Internett generelt, og det er difor naturleg å sjå på saka på nytt.

Departementet har hatt kontakt med Telenor og Eniro, som trykkjer og distribuerer telefonkatalogen – dei «kvite sidene» – på vegner av Telenor. Eniro trykkjer og distribuerer dei andre katalogane, Gule Sider og Ditt Distrikt, på eige initiativ. Det er viktig å vere klar over at departementet ikkje kan hindre verken Eniro, som gir ut katalogen på vegner av Telenor, eller andre i å gi ut telefonkatalogar på eiga hand dersom dei ynskjer det.

Telenor og Eniro har sidan mars 2007 sett i gang ei rekkje tiltak for å forbetre reservasjonsordninga, slik at berre dei som ynskjer katalog, skal få det. Dei har m.a. informert i brev om lag 150 andre aktørar i marknaden om tiltaka, dei har lagt inn informasjon i nye opplag av katalogen, sendt 200 000 e-postar til alle Telenor sine e-postkundar og kundebrev til alle Telenor sine fakturakundar i tredje kvartal 2007. Vidare er det ein peikar på Telenor si heimeside som gjer det mogleg å reservere seg. Det er òg mogleg å reservere seg via Eniro si heimeside. Eniro har òg ringt opp alle bedrifter eller brukarar som mottek meir enn ti katalogar, og spurt om behovet. Katalogane vert dessutan no inndelte fylkesvis, med unntak av Troms og Finnmark. Det fører til lågare forbruk av papir.

Når det gjeld distribusjonen av katalogane, har Telenor vorte pålagt å syte for at dei idrettslaga som gjer denne jobben, skal få betre opplæring og meir nøyaktige distri-

busjonslister. Det er òg sett i gang auka etterkontroll for å syte for at det ikkje vert liggjande att uavhenta katalogar.

Det er viktig at det skal vere enkelt å få ein trykt katalog. Samstundes er det viktig at dei som ikkje ynskjer å få ein slik katalog, på ein enkel og tilfredsstillande måte skal sleppe det.

Telenor og Eniro har nyleg gjort greie for nedgangen i talet på katalogar frå 2007 til 2008 for departementet. Totalt er opplaget av «kvite sider» og Gule Sider redusert med 541 000 katalogar, noko som er ein nedgang på 13 pst. Når det gjeld papirforbruket, er det redusert med 1 702 tonn, dvs. 31 pst.

Det er pr. november 2008 registrert i alt 226 317 personar som har reservert seg, og ca. 3 000 personar har registrert seg kvar månad i 2008.

Departementet vil i tida framover følgje nøye med på effekten av dei tiltaka som er sette i gang, og korleis reservasjonsordninga verkar. Me vil òg sjå nærare på kor mange telefonkatalogar som vert kasta. Me vil i samarbeid med Telenor og Eniro ta sikte på å finne fram til ei løysing som alle sluttbrukarar er best mogleg tente med. Ei slik løysing vil kunne vere å spegelvende den gjeldande ordninga, slik at ho går frå å vere ei reservasjonsordning til ei tingsordning for «kvite sider», slik at alle som ynskjer trykt katalog, vil måtte be spesielt om å få han. Det vil vere både positive og negative sider ved å gå over til ei slik ordning, og vurderinga vil måtte sjåast i lys av erfaringane med dei tiltaka som er sette i verk for å betre den noverande ordninga.

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [12:04:40]: Jeg takker for svaret. Som statsråden selv var inne på, har det skjedd en utvikling fra 2004 til 2007 og 2008 når det gjelder nedgang i antall personer som ønsker å motta telefonkatalogen i trykt form. I brevet som ble sendt fra departementet i mars 2007, heter det at det skal lages en evalueringsordning for å føre tilsyn med den forbedrede reservasjonsordningen som det legges opp til. Denne evalueringsordningen skulle starte første halvår i 2008, stod det i brevet. Mitt spørsmål er da: Hva har man kommet fram til med denne evalueringsordningen, og hvilke konsekvenser vil det få for distribusjon av katalogen i 2009?

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:05:39]: Det som eg oppsummerte i mitt svar, er resultatet av status i saka pr. i dag. Det er ingen tvil om at det er brukarar som ynskjer å få telefonkatalogen. Det gjeld spesielt eldre. Bruk av Internett har jo først og fremst eksplodert blant yngre menneske, mens mange eldre vil kome til å sakne katalogen. Viss me skal spegelvende prinsippet, som absolutt er eit spørsmål som me vurderer no, må me òg sikre oss at dei som treng å få katalogen, skal få han utan at det skal verte unødvendig heft og plunder for dei. Det håpar eg at me skal finne ei løysing på. Som sagt vil me no følgje med vidare på kva som skjer. Me ser at reservasjonsordninga slik ho er no, verkar.

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [12:06:47]: Jeg er helt enig med statsråden i at de som ønsker å få

katalogen, skal få den, og de som ikke ønsker den, skal ha mulighet for å reservere seg. Det er ulike grunner til at man velger å ha en katalog i trykt form og ikke bruke Internett.

Men mitt spørsmål gjaldt den evalueringsordningen som departementet har bedt Telenor sette i verk for å se på de endringene som ble lagt inn i reservasjonsordningen. Er det slik å forstå at denne ikke er satt i gang, eller at det ikke foreligger noe resultat av denne evalueringsordningen foreløpig?

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:07:30]: Den er sett i gang, men eg har pr. i dag ikkje fått dei konkrete tilbakemeldingane, berre jamlege tilbakemeldingar, som er oppsummerte i det hovudsvaret som eg gav. Eg trur at det viktigaste i denne saka, dersom me vel å gå for eit spegelvendingsprinsipp, er at me er trygge på at det vert ei ordning som gjer at dei som trass alt treng å få katalogen, får han. Det er jo det utryggleiken har gått på. Delvis er ikkje Internett og breiband godt nok utbygd i heile landet enno – ein har breiband, men kapasiteten for effektivt og raskt å kunne kome på nett er ikkje like god over alt. I tillegg er det framleis aldersgrupper – sjølv sagt mange i alle aldersgrupper, men spesielt blant dei eldre – som ikkje bruker Internett pr. i dag. Men me følgjer utviklinga nøye, og me ser at det har vore akselererande bruk av reservasjonsretten. Det er me fornøgd med.

Presidenten: Spørsmål 6 er allerede besvart.

Spørsmål 7

Vera Lysklætt (V) [12:08:49]: Mitt spørsmål går til kommunal- og regionalministeren:

«I løpet av 2008 er det kommet to rapporter som viser at de offentlige tiltakene for å skaffe seg og beholde bolig ikke virker etter hensikten. Riksrevisjonen og Norsk institutt for by- og regionforskning har påvist at mange av dem som trenger det mest, faller utenom ordningene. Reglene for bostøtte, startlån og boligtilskudd i Husbanken er for kompliserte, for lite målrettede og for dårlig samordnet.

Er statsråden åpen for å prøve ut å la et boligbyggelag i en kommune forvalte startlån og la dem konkurrere med kommunen?»

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [12:09:39]: Dei to rapportane det her blir vist til, peiker på fleire svakheiter ved dei bustadsosiale ordningane. Ordningane når ikkje ut til alle dei vanskelegstilte, m.a. fordi mange fell utanfor bustøtteordninga, samstundes med at dei har for låg inntekt til å få startlån. Dette er utfordringar som Regjeringa vil gjera noko med.

I St.prp. nr. 1 for 2008–2009 for budsjettåret 2009 programkategori 13.80 kap 580 bostøtte har Regjeringa lagt fram forslag om ei kraftig styrking av bustøtteordninga. Framlegget er 7. november i år følgt opp med St.prp. nr. 11, Ei styrkt bustøtte, der vi gjer nærare greie for framlegga til endringar i bustøtteordninga. I dag blir vanskelegstilte

handsama ulikt i bustøtteordninga, og mange fell utanfor ordninga sjølv om dei har svært låg inntekt og høge buutgifter. Me føreset at 50 000 nye husstandar vil få bustøtte med den nye ordninga. Regjeringa legg til grunn at ei styrkt bustøtte er eit av dei mest treffsikre tiltaka vi kan setja inn for å hindra at vanskelegstilte fell utanfor dei bustadsosiale ordningane. Regjeringa vil òg sjå på andre tiltak for å hindra at vanskelegstilte fell utanfor ordningane, m.a. tiltak for å auka bruken av startlån og leggja til rette for fleire kommunalt disponerte utleigebustader.

Startlån er eit viktig verkemiddel for bustadetablering for unge og vanskelegstilte. Sidan ordninga vart innført i 2003, har 412 av 430 kommunar teke ho i bruk. Mange kommunar bruker ordninga aktivt. Det er eit mål at alle i målgruppa for ordninga skal ha høve til å bli vurderte for startlån. Husbanken arbeider difor kontinuerleg for å stimulera til meir aktiv bruk.

I tillegg vil Kommunal- og regionaldepartementet i nær framtid vurdera ulike tiltak for å auka bruken av startlån. Svaret er såleis ja, eg har ei open haldning til å sjå nærare på om bustadbyggjelag kan forvalta startlån, og kjem til å vurdera det nærare.

Vera Lysklætt (V) [12:12:16]: Jeg takker for svaret og har følgende oppfølging:

Jeg fikk med meg at statsråden hadde møte med en rekke aktører innen boligsektoren i går. Til flere medier uttalte statsråden i etterkant av møtet at startlån er en godt bevart hemmelighet. Hva vil statsråden gjøre for å sikre at langt flere blir kjent med og får dra nytte av startlånet?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [12:12:42]: På den eine sida har altså 412 av 430 kommunar teke ordninga i bruk. Samtidig treffer eg stadig nokon som ikkje kjenner denne ordninga. Difor er det desto viktigare, ikkje minst i denne tida, å gjera startlånet meir kjent. Det er pengar som kommunane låner inn, og som dei deretter låner ut. Det er eit lån som kan brukast til etablering, men det er òg eit lån som kan brukast til refinansiering, noko mange har bruk for akkurat nå. Eg har bedt Husbanken gjera det dei kan for å gjera lånet kjent. Eg har òg bedt om at dei utnyttar handlingsrommet så langt dei kan, og eg sender no eit eige brev til alle kommunar og gjer dei merksame på korleis dei no kan nytta startlånet òg til refinansiering.

Vera Lysklætt (V) [12:13:48]: Jeg takker også for dette svaret, og har et siste spørsmål.

Det har i noen kommuner, bl.a. Hasvik, Steinkjer og Vestre Toten, vært gjennomført et forsøk med delt risiko mellom stat og kommune fra første krone for startlån. Vil statsråden vurdere å gjøre dette til en permanent ordning?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [12:14:11]: Dette forsøket omfattar 15 kommunar. Det er enno ikkje evaluert. Det er nok viktig at det fyrst får verka den stunda det skal, og at det så blir evaluert, men det er altså eit forsøk som nettopp er meint å bidra til at endå fleire kommunar tek opp større startlån, og at dei bruker det meir aktivt, altså at fleire får del i det. Det eg kan seia, er at

eg skal sjå på kva verknadene er, lytta til dei kommunane som dette gjeld, for eg er altså oppteken av at startlånet skal brukast endå meir aktivt enn i dag. Eg har med glede registrert at kommunar som f.eks. Lørenskog no har teke inn dobbelt så mykje i startlån som i fjor, for å hjelpe fleire av innbyggjarane sine.

Spørsmål 8

Per Roar Bredvold (FrP) [12:15:39]: Jeg ønsker å stille følgende spørsmål til forsvarsministeren:

«Forsvaret kjøper forholdsvis mange verkstedtimer til f.eks. hjulkjøretøyer ute på det sivile markedet istedenfor å bruke egen kapasitet. Det kan ofte bli dobbelt så dyrt som om Forsvaret selv hadde gjort jobben.

Ser statsråden denne problematikken, og hva vil hun gjøre for at man utnytter og ev. øker kapasiteten for maksimal utnyttelse av de ressurser og muligheter Forsvaret sitter inne med?»

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [12:16:06]: I moderniseringen av Forsvaret prioriterer Regjeringen effektivisering internt i Forsvaret der det er mulig og hensiktsmessig, fremfor å sette deler av Forsvarets virksomhet ut til eksterne aktører.

For FLO som produksjonsvirksomhet er det imidlertid kostnadseffektivt og styringsmessig rasjonelt å ha produksjonskapasitet både i form av egen arbeidskraft og gjennom en mindre bruk av eksterne leverandører. Dette gir fleksibilitet til raskt å tilpasse kapasitet og dermed også kostnader i samsvar med oppdukkende endringer i Forsvarets behov.

Å sette oppdrag ut til eksterne aktører skal kun gjøres der dette er formålstjenlig, f.eks. der hvor egen kapasitet ikke strekker til på grunn av høy belastning eller svært spesialiserte arbeidsområder.

Hæren hadde i 2007 et omfattende behov for vedlikeholdstjenester på grunn av den planlagte oppbemanningen og økte oppgaver i forbindelse med operasjoner i utlandet. Dette medførte behov for en økt andel av timeverk levert fra eksterne leverandører. Andelen timeverk levert av eksterne økte derfor fra 4 pst. til 8 pst. fra 2006 til 2007. På tross av denne økningen utgjør altså leveranser fra eksterne en forholdsvis liten del av det totale vedlikeholdsarbeidet som foregår i Hæren.

Å benytte den kapasiteten som ligger i egen organisasjon, er nødvendig for å drive en mest mulig kostnadseffektiv virksomhet og derigjennom bidra til å frigjøre ressurser til andre prioriterte områder. Dette gir også fleksibilitet knyttet til langsiktig utvikling og interneffektivisering av vedlikeholdsvirksomheten. I denne sammenheng er optimal utnyttelse av egne ansatte nødvendig.

Per Roar Bredvold (FrP) [12:18:10]: Jeg takker statsråden for et utfyllende svar, og det er ingen tvil om at ministeren og jeg har det samme ønsket om at Forsvaret skal drive så effektivt som mulig.

Grunnen til at jeg stilte dette spørsmålet, er at jeg har

vært på mange verkstedsbesøk i Forsvaret, både i mitt hjemfylke og andre fylker, og der har jeg fått mange tilbakemeldinger på at de både vil, ønsker og kan gjøre mer på sitt verksted – med kanskje en viss omleggelse, men allikevel. Da tenker jeg at hvis vi kan øke kapasiteten ved Forsvarets verksteder, vil det selvfølgelig styrke Forsvaret. Det vil styrke effektiviteten, og det vil også styrke økonomien. For etter det jeg har hørt, koster en verkstedtime militært sett ca. 500 kr, mens man ute på det sivile markedet må betale cirka det dobbelte. Det er klart at man snakker om mange kroner, selv om det bare dreier seg om 8 pst., som ministeren snakker om.

Så spørsmålet mitt er: Hva vil hun gjøre fra 2007, som hun nevnte, og framover?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [12:19:16]:

Det er helt klart at der hvor Forsvaret har egen kapasitet, skal vi overhodet ikke leie inn eksternekapasitet. Når man leier inn eksternekapasitet, skal det kun være for å ta toppene – toppbelastningen – eller i de tilfeller hvor man ikke har den kapasiteten selv.

Dersom det er mer kostnadseffektivt på lang sikt å ansette flere, har Forsvaret også anledning til å gjøre det. Men dette er jo hele tiden en avveining av hva som vil være den jevne belastningen over tid, for vi ønsker jo heller ikke å sitte med en overkapasitet. Men jeg er helt enig med representanten Bredvold i at der hvor vi har kapasitet selv, der skal Forsvaret også gjøre jobben.

Per Roar Bredvold (FrP) [12:20:07]: Jeg takker statsråden for svaret, som var bra. Og vi er enige.

En annen ting som også kommer inn her, er selvfølgelig deler. Etter det jeg har fått undersøkt, får vi litt rabatt – og kanskje forholdsvis bra rabatt også – når vi setter ut et arbeid til et sivilt verksted og i tillegg kjøper deler. Men jeg har også fått undersøkt at hvis vi hadde gjort denne jobben på et militært verksted, hadde vi fått mer rabatt – altså billigere deler. Det er jo også en del av det hele, at timeprisen er så og så mye, og prisen på deler er så og så mye. Så det håper jeg at statsråden vil se på, at vi kjøper inn så mye deler som vi kan, av Forsvaret selv – til vårt bruk selvfølgelig – for på den måten å få det så kostnadseffektivt som mulig.

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [12:20:53]:

Jeg kan ikke svare i detalj på hvordan alle delinnkjøp blir gjort i Forsvaret. Jeg vet at Forsvaret selvfølgelig også har sine egne lagre. Men jeg kan forsikre om at vi har veldig høy fokus på at FLO og verkstedene skal levere så optimalt og så billig som mulig.

Spørsmål 9

Per Roar Bredvold (FrP) [12:21:26]: Jeg ønsker å stille miljø- og utviklingsministeren følgende spørsmål:

«Nye E6 mellom Gardermoen og Kolomoen i Hedmark skal etter planene åpnes 2013, men pga. at Miljøverndepartementet skal bestemme hvor mange tunneler

det skal være på denne strekningen, blir åpningen vesentlig forsinket.

Hva vil statsråden bidra med for at åpningstidspunktet blir som planlagt?»

Statsråd Erik Solheim [12:21:52]: La meg først få si at det litt nedlatende temaet om hvor mange tunneler det skal være på denne strekningen, dreier seg om vernet av et av Norges mest fantastiske naturlandskap, nemlig sjølandskapet langs Mjøsa, Norges største innsjø.

Vi har i Miljøverndepartementet kommunedelplanen for E6 og Dovrebanen i Stange og Eidsvoll kommuner til behandling. Miljøverndepartementet skal avgjøre valg av traseer, fordi Statens vegvesen og Jernbaneverket har fremmet innsigelser til det alternativ som kommunene har vedtatt.

Det dreier seg om en svært omfattende og viktig sak som må vurderes i et langsiktig perspektiv. Valg av traseer for ny vei og jernbane får stor betydning for strandsone, landskapet og landbruket langs Norges største innsjø. Det må gjøres vanskelige avveininger mellom miljøhensyn og kostnader. Saken er komplisert og vil derfor ta tid. Saken er imidlertid svært viktig og behandles nå videre av Miljøverndepartementet i samråd med andre berørte departementer, bl.a. Samferdselsdepartementet.

Spørsmålet om gjennomføringen av prosjektet er også avhengig av finansieringen, som behandles i Nasjonal transportplan.

La meg for øvrig legge til at jeg tror det er veldig viktig at vi har et langsiktig perspektiv på et så stort og omfattende naturinngrep som vi her snakker om. Valget av trasé langs Mjøsa vil prege landskapet i Stange, Hamar og Eidsvoll kommuner i mange generasjoner framover. Det er et valg med et generasjonsperspektiv, kanskje et 50- eller et 100-årsperspektiv. Så selv om det er viktig å få fram beslutningen raskt – og det kommer vi nå til å gjøre – er det enda viktigere at vi tar den riktige avgjørelsen, som folk langs Mjøsa om 20, 50 eller 100 år ser tilbake på med stolthet og sier at dette stortinget, denne regjeringen gjorde det riktige.

Per Roar Bredvold (FrP) [12:23:43]: Jeg takker statsråden for svaret.

Spørsmålet var opprinnelig sendt til samferdselsministeren, men så ble det sendt over til denne statsråden, og det er sikkert riktig. Jeg hadde jo håpet at det var samferdselsministeren som hadde svart, men nok om det.

Det er klart at vi skal bruke den tiden vi trenger, for det er en viktig avgjørelse vi skal ta. Men allikevel synes jeg nok det må settes tidsfrister, slik at man har noe å jobbe mot. Det var meningen at dette skulle være klart til 2013, og nå blir det antakeligvis forskjøvet med flere år. Derfor vil jeg konkretisere spørsmålet mitt og spørre om statsråden kan si når hans departement blir ferdig med denne saken. Hvis det er kapasitet det går på, må det vel gå an å leie inn folk som kan jobbe med saken. At man prioriterer den, tror jeg helt sikkert at man gjør, men man må prioriterer den veldig sterkt.

Det er ikke uten grunn denne veistrekningen kalles

dødens vei nr. 1 i Norge. Det er et stygt begrep, men det er mange som har brukt de ordene, derfor tør jeg si det. Så det er viktig at vi får fortgang.

Statsråd Erik Solheim [12:24:47]: Det er ikke mangel på kapasitet som gjør at en avgjørelse på dette punktet ikke har kommet, men den uhyre vanskelige avveiningen mellom ulike formål. Trafikksikkerhet, som spøreren prisverdig tar opp, er ett forhold. Men det er i veldig stor grad en avveining mellom hvor store kostnader vi er villige til å ta, både lokalsamfunnet i form av bompenger og staten i form av kostnader i veiplanen, og miljøhensyn. Veldig enkelt sagt er det klart at jo mer penger vi er villige til å legge på bordet, jo mer miljøvennlig og miljøriktig trasé vil vi få. Den avveiningen er vi nå i sluttfasen av, og vi legger den fram for Stortinget i relativt nær framtid.

Per Roar Bredvold (FrP) [12:25:33]: Jeg registrerer nok en gang at man ikke vil komme med noen dato – eller noe år engang – for når dette skal bli ferdig. Men jeg ønsker at det skal fastsettes en dato her. I tillegg kan man jo spørre seg: Den utviklingen som skjer i denne saken, har den noe med dobbeltsporet på Dovrebanen å gjøre, slik at Dovrebanen på en måte bidrar til å trekke ut i tid den utbyggingen som skal skje på E6?

Statsråd Erik Solheim [12:26:02]: Dette er et valg av trasé i et av Norges vakreste og flotteste landskaper, med helt fundamental betydning for folk som lever langs Mjøsa. Hvis vi gjør de gale inngrepene, tror jeg neppe folk med stolthet vil se tilbake på hva vi gjør nå.

Siden representanten spør om hvilket år, kan jeg forsikre om at det seneste denne beslutningen vil komme, er i 2009. Kanskje vil den komme allerede i 2008.

Spørsmål 10

Ivar Kristiansen (H) [12:26:42]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til miljø- og utviklingsministeren:

«21. oktober sendte NRK et TV-program som var sterkt kritisk mot situasjonen i oppdrettsnæringen og i særlig grad rømt oppdrettslaks. Verken myndigheter eller næringen fikk anledning til å imøtegå påstandene i programmet, som var sponset med 300 000 kr fra Direktoratet for naturforvaltning.

Mener statsråden at det er akseptabelt at et organ underlagt Miljøverndepartementet bruker 300 000 kr til å kjøpe sendetid i NRK for å få frem et klart politisk budskap hvor formålet synes å være å hindre utdeling av nye oppdrettskonsesjoner?»

Statsråd Erik Solheim [12:27:24]: For å kunne svare fyllestgjørende på spørsmålet fra representanten Kristiansen har jeg innhentet uttalelser både fra Direktoratet for naturforvaltning og fra NRK.

Direktoratet for naturforvaltning har opplyst at de i september 2006 mottok en søknad fra Deadline TV om tilskudd fra direktoratets fiskefond til en fjernsynsproduk-

sjon om rømt laks. Av finansieringsplanen gikk det fram at dette skulle være en samfinansiering mellom NRK, Filmfondet og Direktoratet for naturforvaltning, der direktoratet – gjennom sitt fiskefond – skulle bidra med 50 pst.

Tilsagn om støtte på 300 000 kr fra fiskefondet ble gitt 6. oktober 2006, og det ble stilt vilkår om fullfinansiering og om dokumentert sendetid i NRK. Tilskuddet ble gitt med de samme vilkår som normalt stilles for bidrag fra direktoratets fiskefond til filmer, bøker, informasjonsbrosjyrer og annet informasjonsmaterieell som er viktig for fondets formål.

I desember 2006 mottok direktoratet underskrevet avtale mellom produsenten og NRK om sendetid. Det har ikke vært noen kontakt mellom produsenten og Direktoratet for naturforvaltning under produksjonen. Vurderingene av innholdet har NRK selv gjort i tråd med sine retningslinjer. Direktoratet fikk heller ikke informasjon om sendetidspunktet før ca. én uke før sending.

I sakens anledning har NRK uttalt følgende:

«Det går selvsagt ikke an å kjøpe seg sendetid i NRK – verken i Ut i naturen eller andre programmer. Ut i naturen søker ofte etter vitenskapelige fakta hos forskere i offentlige forvaltningsorganer eller hos andre forskere. Det aktuelle programmet om laksesituasjonen i norske elver, var en av de 2-3 årlige freelanceproduksjonene som Ut i naturen sender. Det hender at disse produksjonene har tilleggs-finansiering fra andre kilder enn NRK. Det er imidlertid knyttet strenge regler til uavhengighet og åpenhet omkring slik medfinansiering. De eksterne produksjonsselskapene forholder seg til kontraktene de skriver med NRK, og her er «Retningslinjer for sponsormedvirkning» og fullt innsyn i finansplanen viktige punkter som i dette tilfellet er nøye fulgt opp fra vår side. Medfinansiering fra andre kilder enn NRK i innkjøpt materiale utgjør en svært liten økonomisk størrelse for NRK. De gangene det skjer, er det mest vanlige at ulike offentlige organer er inne i bildet, som i dette tilfellet. Medvirkning fra næringsorganisasjoner og andre private kilder skjer helt unntaksvis.

For øvrig kjenner ikke NRK seg igjen i beskrivelsen av programmet slik det framkommer i spørretimespørsmålet.»

NRKs program gav etter min vurdering en saklig og faglig oppdatert redegjørelse for hva vi i dag vet om effekten av rømt oppdrettslaks. Programmet bidrog således på en informativ og god måte til å opplyse offentligheten om en av de store utfordringene villaksbestandene i dag står overfor. Jeg er sikker på at representanten Kristiansen er enig i at det er viktig å få fram slik informasjon.

Jeg vil videre understreke at tildeling av nye oppdrettskonsesjoner ble varslet i Strategi for en konkurransedyktig norsk havbruksnæring i august 2007, og at tildelingsplanene ble gjort kjent for Stortinget i budsjettproposisjonen i oktober samme år. Det er i denne forbindelse grunn til å påpeke at NRKs beslutning om sendetidspunkt ikke var kjent for direktoratet før ca. en uke før sendetidspunktet.

I og med at avtalen om produksjon var klar i desem-

ber 2006 og tildeling av nye oppdrettskonsesjoner først ble varslet i 2007, faller representanten Kristiansens antydning om at formålet med programmet synes å være å hindre utdeling av nye oppdrettskonsesjoner på sin egen urimelighet.

Jeg vil avslutte med å si at jeg føler meg trygg på at representanten Kristiansen ser det som viktig at NRK bidrar til samfunnsopplysning, og at institusjonen selv må ha full redaksjonell kontroll med det som produseres og sendes.

Solveig Horne hadde her overtatt presidentplassen.

Ivar Kristiansen (H) [12:31:09]: Jeg takker for svaret, selv om det bærer mer preg av et svar fra en kringkastingsjef enn fra en statsråd som vitterlig fikk spørsmålet fra meg.

Det er åpenbart slik at jeg tror departementet ville ha stått seg på å spørre flere enn direktoratet og NRK hva de synes om dette spørsmålet og denne saken. Enhver form for dokumentasjon fra direktoratet viser jo at på det tidspunkt direktoratet gav tilsagn om å betale for programmet, var direktoratet hundre prosent klar over hvilken vinkling dette programmet ville få.

Siden statsråden ikke svarte på spørsmålet mitt, vil det være naturlig å gjenta det: Er det greit at dette direktoratet – eller andre direktorater – kan kjøpe seg sendetid for å være politisk aktør i et landskap som faktisk sorterer under statsråden?

Statsråd Erik Solheim [12:32:17]: Her tror jeg vi må skjelve mellom to forhold. Det ene er hva man måtte mene om dette programmet. Jeg har full respekt for at dette kan ha vært et kontroversielt program, hvor andre samfunnsinteresser og aktører har følt at de ikke kom nok fram. Sånn sett skiller det seg vel ikke fra et stort antall programmer hvor mange av oss ofte føler at vi ikke kommer nok til orde. Så én ting er meningen om det programmet, noe annet er antydningen om uheldige koblinger og kjøp av sendetid, som jeg på det mest bestemte avviser.

Direktoratet for naturforvaltning har altså bidratt til å gi støtte til et program som skulle få fram vesentlig informasjon om et stort miljøproblem i Norge, nemlig rømt oppdrettslaks. Det foreligger ingen uheldige koblinger i denne saken, selv om det selvsagt er fritt for den enkelte, også for representanten Kristiansen, å ha sterke meninger om selve programmet.

Ivar Kristiansen (H) [12:33:14]: Igjen er svaret preget av at man forsvarer direktoratets opptreden og det forhold at man har sponset et program med 300 000 kr. Man kan mene hva man vil om programmet, det er jeg for så vidt enig i, og de problemstillingene som tas opp, er på mange måter svært relevante. Men det er fullstendig ubalansert. Jeg går ut fra at også statsråden mener at et hvilket som helst direktorat ikke kan opptre på denne måten, i alle fall mener næringen og kystens aktører det. Når de ikke slipper til i en så ubalansert situasjon som program-

met anskueliggjør, bør det ryddes opp politisk slik at dette ikke skaper presedens for andre som måtte ha lyst til å opptre som politisk aktør. Det er definitivt klart at Direktoratet for naturforvaltning kjente det hele og fulle innholdet i programmet før det ble sendt.

Statsråd Erik Solheim [12:34:18]: Jeg reagerer fortsatt på begrepet «å kjøpe seg sendetid». Det Direktoratet for naturforvaltning har gjort, er å gi støtte til en produksjon av et program, liksom man gir støtte til produksjon av andre virkemidler – bøker, brosjyrer og hva det måtte være – uten at man dermed går god for det hele og fulle innholdet i programmet.

Det er et vell av programmer i NRK som er sponset av ulike interesser på ulike måter, enten det er offentlige eller private aktører, og det blir en veldig forenklet – og egentlig ganske grov – påstand å hevde at de programskaperne som lager programmer i NRK som er sponset av en aktør, skulle være i lomma på den aktøren. Jeg tror vi vil få et vell av eksempler på kritikkverdige forhold hvis man antar det synspunktet.

Det Direktoratet for naturforvaltning har gjort, er å stille midler til rådighet for å lage et program; man har ikke hatt kontroll med innholdet i det programmet. Det er fritt fram for representanten Kristiansen og andre å delta i det offentlige ordskiftet og kritisere programmet sønder og sammen.

Spørsmål 11

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [12:35:35]: «Norsk industri har vist vilje og evne til å kutte uønskede utslipp, blant annet NO_x og svovel. Industriens CO₂-kvoteregime, som er strengere enn i EU, tapper industrien for kapital som kunne brukes til utvikling av teknologi for lavere CO₂-utslipp. I Teknisk Ukeblad 39/08 ønsker Stein Lier-Hansen, leder i Norsk Industri, flere samarbeidsavtaler med staten for å kutte CO₂-utslipp i Norge, fremfor å innfri forpliktelser gjennom kvotekjøp i utlandet.

Er statsråden åpen for å vurdere en slik samarbeidsavtale med industrien?»

Statsråd Erik Solheim [12:36:15]: Nærmere halvparten av klimagassutslippene fra landbasert industri er ikke underlagt kvoteplikt eller utslippsavgifter. Dette er utslipp fra produksjon av primæraluminium, ferrolegeringer og kjemisk industri. Det er viktig at det innføres virkemidler som regulerer utslippene også for disse bransjene.

De delene av industrien som er underlagt kvoteplikt, får kvoter tilsvarende sine konkurrenter i EU. Regjeringen har imidlertid valgt en annen tildelingsmetode enn EU. Regjeringen tildeler de vederlagsfrie kvotene basert på historiske utslipp framfor utslippsprognoser og tekniske standarder. Vår kvotetildeling bidrar til en mer bærekraftig og langsiktig tilpasning av produksjonen.

Partene i klimaforliket, alle partiene unntatt Fremskrittspartiet, er enige om at Regjeringen i dialog med industrien vurderer virkemidler, herunder kvoteplikt og fri-

villige avtaler, for den delen av industrien som ikke er underlagt CO₂-avgift eller obligatorisk kvoteplikt. Dette punktet følges opp fra Regjeringens side.

Jeg vil legge til at jeg har ingen betenkeligheter med selve ideen om å inngå forpliktende samarbeid med industrien. Det som dog er en utfordring, er å sikre at slike avtaler gir noe mer enn den teknologiske gevinsten som så likevel vil komme, og få målesystemer som sikrer at man får noe mer ut av en slik avtale enn den normale teknologiske gevinsten.

En viktig prøvestein på dette vil også være NO_x-avtalen, som så langt er en stor suksess. Etter ti års stillstand i NO_x-arbeidet har vi fått på plass en avtale, og mye tyder på at dette arbeidet nå skyter fart. Men det er klart at den reelle målingen av det kan ikke komme før om et par år, når vi ser om vi faktisk når målene gjennom NO_x-avtalen.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [12:38:05]: Jeg opplever ikke at statsråden tar problemstillingen på alvor ved bare å komme med prat. Man ser at svovelavtalen som man har hatt med industrien tidligere, har gitt store resultater. NO_x-avtalen ligger an til å gi store resultater – etter at Regjeringen gikk inn og endret sin politikk, for Regjeringen hadde en avgiftstilnærming som det primære virkemiddel. Da synes jeg at man også når det gjelder CO₂-kutt må vurdere å se på andre virkemidler enn kun kvoteregimet. For det som kjennetegner Regjeringens kvotepolitikk, er at man kommer til å tappe industrien for kapital ved at man ikke skal få gratis tildeling av kvoter etter 2012. Det er et problem, for industrien vil da få sterke incentiver til å investere utenfor Norge. EU legger opp til full gratis tildeling av kvoter til prosessindustrien etter 2012. Da får man en karbonlekkasje. Hvis man i stedet kan få en bransjeavtale her, der industri som investerer i teknologiutvikling, f.eks. får tildelt flere kvoter i Norge gratis, vil det stimulere til kutt framfor utflytting av industri. Vil statsråden vurdere dette en gang til?

Statsråd Erik Solheim [12:39:11]: Å være helt skråsikker på hva EU vil gjøre etter 2012, er en veldig farlig øvelse. Det som er helt sikkert, er at Norge vil inngå en tett dialog med EU for å påvirke disse prosessene, og at vi i det store bildet vil være en del av det kvoteregimet EU innfører etter 2012.

Så er jeg litt undrende til at en representant for Fremskrittspartiet velger dette skytset mot den regjeringen som faktisk har fått en NO_x-avtale på plass, i stedet for å tenke gjennom de fire tapte årene da Fremskrittspartiet støttet den forrige regjeringen og ingen verdens ting skjedde på NO_x-området. Realiteten er at grunnen til at det haster så veldig for Norge å få dette på plass nå, er at vi satt musestille i årene etter at Stockholm-protokollen om NO_x kom. Denne regjeringen har nå fått på plass en avtale. Det er mye som tyder på at den kommer til å virke. Nå må man være litt fornøyd med det, i stedet for å kritisere det også.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [12:40:14]: Jeg er fornøyd med alt som fungerer. Jeg registrerer at Regjeringen har valgt en avtaleordning som fungerer etter press fra oppo-

sisjonen og industrien. Den ordning som statsråden skryter av, er altså ikke det Regjeringen selv ønsket, men den har måttet gå inn på noe som fungerer. Så minner jeg også statsråden om at det var SV og Arbeiderpartiet som i miljøpolitikken støttet Bondevik-regjeringen, det var ikke Fremskrittspartiet – dessverre, da hadde vi gjerne fått på plass en avtale.

Det som er viktig når det gjelder CO₂-politikken, er jo de signaler som nå gis til industrien. Industrien sitter og våger ikke å investere i Norge, fordi de er livredde for at vi får strengere rammevilkår i Norge etter 2013 enn det en vil få i EU. EU går i en helt annen retning når de forhandler nå, enn de signalene som Regjeringen kommer med. Regjeringen sier ingen gratiskvoter, EU sier opptil 100 pst. gratiskvoter. Ser ikke statsråden det problemet det er for industriledere som skal foreta milliardinvesteringer, å bli sittende på gjerdet i opptil fem år i en tid med nedgangstider, da man skulle stimulert disse investeringene til å komme på plass i stedet?

Statsråd Erik Solheim [12:41:19]: Jeg vet ikke hvem som kjenner seg igjen i bildet av at Regjeringen sier ingen gratiskvoter. Vi har vitterlig gitt ut en rekke gratiskvoter. At EU sier 100 pst. gratiskvoter, kjenner jeg meg heller ikke igjen i. Ikke vet jeg hvor dette kommer fra. Det er iallfall ikke noe grunnlag for noen beslutninger fra noen som helst.

Den grunnleggende ideen som her trekkes fram, nemlig ideen om avtaler mellom Regjeringen og industrien, er jeg ikke fremmed for. Vi skal vurdere om det er et brukbart virkemiddel framover, og vi skal bl.a. vurdere det på basis av en veldig grundig gjennomgang av de avtalene vi har inngått, for å se om de har fungert.

Så gjentar jeg igjen: Det er underlig at Fremskrittspartiet i stedet for å gå i seg selv og vurdere den perioden da man selv var parlamentarisk grunnlag for en regjering som ikke gjorde noe av betydning på dette området, går til frontalangrep og kritiserer en regjering som har tatt grep og gjennomført det som det har vært snakket om, men ikke handlet på, i norsk politikk i ti år.

Spørsmål 12

Björg Tørresdal (KrF) [12:42:43]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til arbeids- og inkluderingsministeren:

«18. november deltok jeg på en høring i regi av «Grensland» om forholdene på Lier ventemottak. Beboerne fortalte om hverdagen sin. Det framkom svært alvorlige anklager mot ledelsen og ansatte. Det ble satt fram påstander om rasistiske ytringer, psykisk terrorisering og mobbing fra enkelte ansatte, forhold som kan være i strid med bl.a. diskrimineringslovgivningen.

Deler statsråden min oppfatning om at dette er opplysninger som viser behovet for å foreta en grundig evaluering eller gransking av forholdene ved Lier ventemottak?»

Statsråd Dag Terje Andersen [12:43:24]: Lier ventemottak ble etablert 27. mars 2006 med 100 plasser. Ventemottaket var det første i sitt slag, og ordningen ble derfor evaluert av Utlendingsdirektoratet, etter ca. et års drift. Evalueringen konkluderte med at ordningen burde opprettholdes, med noen justeringer; bl.a. har det i etterkant av evalueringen blitt innført en ordning med utbetaling av lomme penger til beboerne.

Verken jeg eller UDI er kjent med anklagene mot driftsoperatøren og deres ansatte ved Lier ventemottak. UDI opplyser at man følger mottaket tett og er godt orientert om driften. Som ved alle andre mottak gjennomfører UDI årlige tilsyn ved ventemottaket i Lier. Årets tilsyn avdekket ikke forhold som på noen måte bekrefter påstandene representanten Tørresdal gjengir i spørsmålet sitt. Helsekontoret lokalisert på mottaket er heller ikke gjort oppmerksom på slike forhold.

For øvrig har også Sivilombudsmannen besøkt mottaket og hatt samtaler med beboere og ansatte. UDI avventer tilbakemelding fra Sivilombudsmannen.

Det er ingen tvil om at mottakspersonalet ved ventemottak har en særlig krevende og utfordrende hverdag. UDI oppfatter de ansatte ved Lier ventemottak som profesjonelle og dyktige, og framhever at lederen ved mottaket bl.a. var pådriver for å få gjennomført forslaget om økonomisk støtte til personer i ventemottak. Videre har ledelsen ved mottaket arbeidet for å starte et kvalifiseringsprogram som gir beboere ved ventemottaket tilbud om opplæring. Som en følge av initiativet har UDI gitt økonomisk støtte til et prøveprosjekt som gir personer som samarbeider om frivillig retur, et tilbud om yrkesrettet opplæring hos en samarbeidspartner eller bedrift før de returnerer. Målet er at enda flere velger å returnere frivillig til sitt hjemland.

Jeg deler ikke oppfatningen til representanten Tørresdal om at påstandene som kom fram i en nylig avholdt paneldebatt om forholdene ved Lier ventemottak, tilsier en ny evaluering eller gransking av forholdene ved ventemottaket i Lier. Det er imidlertid viktig at UDI følger opp alle mottak tett, også ventemottaket.

Beboerne i mottak har utvilsomt en vanskelig livssituasjon. Det vil naturlig nok prege dem og er nok en del av forklaringen på den misnøye og frustrasjon som beboerne kan oppleve. Alle beboerne på mottaket har etter en grundig vurdering fått endelig avslag på søknaden om asyl og har derfor ikke lovlig opphold i Norge. De har tvert imot plikt til å forlate Norge og medvirke til sin egen retur. Mange ønsker likevel å bli i Norge, og for disse er ventemottaket det tilbudet de får.

La meg til slutt få understreke at det ofte skapes en oppfatning av at den vanskelige livssituasjonen gjør alle beboere i ventemottak til krevende beboere. Slik er det ikke. De aller fleste oppfører seg bra mens de bor i ventemottak. Det er likevel slik at en del takler den livssituasjonen de er i, dårlig, og det fører til utfordringer for mottaket og for den enkelte beboer.

Björg Tørresdal (KrF) [12:46:36]: Jeg takker statsråden for svaret. Jeg registrerer at han sier nei til en gransking eller en undersøkelse av de spesielle påstandene, men

jeg er glad for at han allikevel sier at det skal være et tilsyn, og at Sivilombudsmannen skal komme med uttalelser som en skal følge nøye. Det synes jeg beroliger. Samtidig må jeg si at jeg håper statsråden tar med seg at det er viktig å følge ekstra nøye med på det kanskje mest krevende av våre asylmottak, nemlig ventemottaket, som huser dem som har fått endelig avslag.

Under min deltakelse på høringen var det ingen av beboerne som klaget på dårlig oppførsel, men de sa f.eks. at de ansatte hver dag sa slike ting som at hvis du ikke liker maten, kan du bare reise hjem – og verre ytringer enn det. Mitt oppfølgingsspørsmål blir: Er det på den måten en skal motivere til retur, eller ser statsråden mer konstruktive tilnærminger for å gjøre folk i stand til å returnere til hjemlandet sitt?

Statsråd Dag Terje Andersen [12:47:33]: Nei, det er ikke på den måten det skal oppmuntres til retur – men jeg anser det heller ikke som sannsynlig at det er den vanlige måten å oppmuntre til retur på. Derfor er jeg veldig opptatt av at UDI er like tett i sin oppfølging av Lier ventemottak som av andre mottak, og ser fram til den gjennomgangen som Sivilombudsmannen har hatt.

Jeg tror det er viktig å ha for seg at det er en spesiell situasjon å sitte på ventemottak, fordi søknaden da er avslått, og at det i den sammenheng både kan føles og påstås at forholdene ikke er trivelige, gitt den spesielle situasjonen som en er i, uten at det nødvendigvis er en bevisst eller uaktsom dårlig oppførsel fra dem som jobber ved mottaket. Allikevel er det viktig å følge opp at den måten som mottaket drives på, er profesjonell, og det har vi rutiner for.

Björg Tørresdal (KrF) [12:48:39]: Vi er enige om at på utreisesenteret eller på ventemottaket skal det handle om å tilrettelegge for retur. Men er det ikke da nødvendig å ha fagpersonell som hjelper, som motiverer – som har som sin oppgave ikke bare å skaffe kost og losji i en ventesituasjon, men å gi profesjonell hjelp, motivere, skolere og ikke minst ha telefonkontakt med og kunnskaper om hjemlandet, slik at de virkelig kan få hjelp til den prosessen de sitter der og venter på?

I tillegg: Når en ikke lykkes med å returnere noen – det sitter beboere som er blitt forsøkt returnert, men som har kommet tilbake igjen fordi landet ikke ville ha dem – er det ikke lurt å vurdere en tidsbegrensning med hensyn til hvor lenge en kan sitte på ventemottak? Det var to spørsmål.

Statsråd Dag Terje Andersen [12:49:24]: For det første har jeg selv besøkt Lier ventemottak og vet at det der er folk med spesiell kompetanse på den psykologisk vanskelige og krevende situasjonen det er å vite at svaret er at du skal hjem – spørsmålet er når. Mitt inntrykk fra besøket på mottaket var nettopp at det er stor grad av spesielt god kompetanse på dette der ute.

Så er jeg litt usikker på det andre spørsmålet fra representanten. Men hvis det er slik at hun spør om at det at en holder ut og lar være å reise hjem, skal gi belønning

eller premiering i form av bedre rammevilkår, er jeg ikke tilhenger av det. Jeg er generelt opptatt av at de vedtak som er fattet – også når det gjelder avslag, at en da skal returneres – også håndheves, og at en eventuell utholdenhet i å trenere sin egen hjemreise ikke på noen måte skal premieres i systemet.

Spørsmål 13

Inge Lønning (H) [12:50:42]: Mitt spørsmål til helse- og omsorgsministeren lyder slik:

«Kan statsråden redegjøre for Statistisk sentralbyrås anslag over veksten i antall årsverk i pleie- og omsorgssektoren i forrige stortingsperiode, det vil si fra oktober/november 2001 til og med oktober/november 2005?»

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [12:51:06]: Jeg har ikke brutt ned tallene på månedsbasis, så jeg svarer med utgangspunkt i det som er virkningene for de fremlagte budsjettene på årsbasis, dvs. for perioden 2002–2005. Det som er bakgrunnen for de tallene jeg har brukt, er SSBs estimerte tall for denne perioden, som samlet sett viser en økning på 632 årsverk i pleie- og omsorgssektoren i den forrige stortingsperioden. Isolert sett viser SSB-tallene for pleie- og omsorgssektoren en samlet økning på om lag 544 årsverk i perioden 2002–2003. For perioden 2003–2004 var det en økning på 1 726 årsverk, mens det for perioden 2004–2005 var en reduksjon på om lag 1 600 årsverk. Samlet sett viser SSBs estimater etter min mening at årsverksveksten i forrige stortingsperiode var svært svak. Derimot viser de samme tallene fra SSB en betydelig årsverksvekst i 2006 og 2007 på til sammen om lag 11 000 årsverk.

Jeg er veldig klar over at det er all grunn til å bruke begrepet estimat, for i løpet av den perioden som jeg nå redegjorde for, går det et tidsskille mellom 2003 og 2004 i måten man regner på. Derfor må man bruke begrepet estimat. Det er altså et anslag fra SSB.

Min oppfatning er at når vi møtes i denne salen og skal diskutere hva som har skjedd, synes jeg ikke det er urimelig av den ansvarlige statsråden å henvise til tall fra SSB. Så må man gjerne diskutere om de tallene er riktige eller ikke, men normalt bruker det å være en relativt bred oppslutning i det politiske miljøet om at hvis man bruker tall fra Statistisk sentralbyrå, har man i hvert fall ikke en parts interesse i tallene. Da er det et forsøk på et nøytralt anslag. Derfor har jeg vært veldig nøye med å forholde meg til en tabell fra Statistisk sentralbyrå der disse tallene som jeg nå refererte, framgår.

Inge Lønning (H) [12:54:10]: Mitt spørsmål viste uttrykkelig til Statistisk sentralbyrås anslag. Statsråden behøver ikke å unnskyldte seg for at det er det han holder seg til, for det var det jeg spurte om.

Jeg spurte om statsråden kunne redegjøre for disse anslagene fra 2001 til og med utgangen av 2005. Det kunne statsråden åpenbart ikke, for han valgte å begynne i 2002 – av en eller annen merkelig grunn. Men den forrige stor-

tingsperioden begynte jo ikke i 2002, så dette nærmer seg etter mitt skjønn talltriksing fra statsrådens side.

Jeg har tabellen fra Statistisk sentralbyrå liggende foran meg på talerstolen, og den viser at hvis man inkluderer hele stortingsperioden, var økningen et sted mellom 3 000 og 4 000, altså nøyaktig det femdobbelte av det statsråden svarer. Nå kan man akseptere et visst mål av omtrentlighet, men er ikke det i overkant omtrentlig?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [12:55:22]: Jeg må si at jeg faktisk er litt overrasket over den debatteknikken som representanten Lønning nå bruker. Jeg vet selvfølgelig at formålet med disse tallene er å vurdere hva den forrige regjeringen gjorde på dette området, opp mot det denne regjeringen gjør på dette området. Det er grunnlaget for den politiske debatt.

Den forrige regjeringens innvirkning på antall ansatte i pleie- og omsorgssektoren i forrige periode, startet gjenom at den korrigerte Stoltenberg I-regjeringens budsjett for 2002. Så Høyre, som var regjeringsparti i forrige stortingsperiode, fikk innflytelse på budsjettene, og dermed antall ansatte, fra og med budsjettet for 2002.

Hvis vi skal måle effekten av den politikken som den forrige regjeringen førte, opp mot effekten av denne regjeringens politikk, må vi ta utgangspunkt i budsjettårene 2002, 2003, 2004 og 2005 og måle mot det som skjedde da vi fikk innflytelse over budsjettet i 2006.

Inge Lønning (H) [12:56:30]: Bakgrunnen for mitt spørsmål kjenner statsråden utmerket godt. Det er nemlig et ordskifte vi hadde i NRKs Dagsnytt Atten-sending, hvor statsråden presenterte sin påstand om 600 nye årsverk i løpet av forrige stortingsperiode. Nå sier statsråden at han legger til grunn et regnestykke som følger kalenderåret. Men hvorfor har da den regjering, som han selv sitter i, regnet inn det siste halvåret av forrige regjeringstid i sitt regnestykke om 10 000 årsverk? Blir ikke det en smule inkonsekvent? Man regner på én måte når det gjelder forrige periode, og på en annen måte når det gjelder denne perioden.

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [12:57:20]: Det kan godt være, som representanten Lønning er opptatt av, at det er viktig å framstille tallene på flere måter. Jeg har ingen problemer med å si at hvis en tar med utgangspunktet i år 2001, er det ikke en vekst på 500, men en vekst på i overkant av 2 000–2 500 eller deromkring – som om det gjør historien så veldig mye bedre. Vel, i så fall vil det imponerende resultatet fra den forrige regjeringen være at i løpet av fire år greide man å få til en vekst i pleie- og omsorgssektoren i Norge på 2 500 – ikke 500. Det viser allikevel at den forrige regjeringen til de grader ikke prioriterte denne sektoren på samme måte som det denne regjeringen gjør, som med den regnemåten har hatt en vekst på over 11 000 på to år.

Jeg kan forsikre representanten Lønning om at jeg føler meg ganske trygg på at når vi er ferdig med 2009 – og uansett hvordan vi regner – vil tallet 10 000 være overoppfylt.

Spørsmål 14

Inge Lønning (H) [12:58:35]: Jeg tillater meg bare en ørliten merknad: Det gjør en viss forskjell når det gjelder kravet til sannferdighet!

Så til spørsmål 14: «I Helse Sør-Øst henvises det flere pasienter til undersøkelse i private røntgeninstitutt enn det regionale helseforetaket faktisk betaler for. Som følge av dette har ventetiden for slike undersøkelser økt betydelig, og mange pasienter velger å betale undersøkelsene selv.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre at de regionale helseforetakene har tilstrekkelig kapasitet i tilbudet av røntgentjenester, slik at pasientene kan få nødvendige undersøkelser i rimelig tid uten ekstra kostnader?»

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [12:59:15]: La meg starte med å si at denne statsråden uttaler seg sannferdig fra Stortingets talerstol. Og hvis vi nå kan være enige om å bruke Statistisk sentralbyrås tall, har vi kommet et langt stykke på vei. Da har vi dokumentert forskjellene på de to regjeringene.

Så til det spørsmålet som nå ble stilt:

De regionale helseforetakene skal sørge for at befolkningen tilbys spesialisthelsetjenester i og utenfor institusjon, herunder polikliniske radiologiske undersøkelser. Oppgaven løses dels ved at pasienter undersøkes ved offentlige poliklinikker ved helseforetakene, dels ved at det kjøpes undersøkelser ved private røntgeninstitutt.

Disse tjenestene finansieres som en kombinasjon av takster fra folketrygden og betaling fra de regionale helseforetakene. Tall fra Nav, som administrerer takstordningen, viser at volumveksten ved private røntgeninstitutter var på 50 pst. i perioden 2002–2006. I samme tidsrom var det en vekst ved poliklinikkene på 34 pst. Nivået i 2008 er ikke lavere enn i 2006. Det har altså vært en sterk vekst på området de siste årene.

Så er det viktig å få med seg at det kan være relativt store forskjeller i ventetid mellom de forskjellige aktørene, og forventet ventetid for lavt prioriterte pasienter er til dels lang for enkelte typer undersøkelser. Jeg synes at dette er alvorlig, og det er grunn til å se på det. Derfor har jeg bedt de regionale helseforetakene om å vurdere det eksisterende tilbudet av poliklinisk radiologi opp mot sitt sørge for-ansvar. Jeg har gitt en frist for tilbakemelding på dette spørsmålet til midten av desember, dvs. til midten av den kommende måneden.

Jeg tror også det er viktig å få med seg at enkelte henvisninger er påtrykt firmalogo, kart og informasjon om et spesielt privat institutt, men det betyr ikke at undersøkelsen må gjøres ved det angitte firmaet. Pasienter med henvisning har de samme rettigheter ved alle aktuelle tjenesteytere – offentlige som private. I foretaksmøtene med de regionale helseforetakene vil departementet stille nye krav til framtidige avtaler med private røntgeninstitutter. Ett krav er at det skal trykkes informasjon på instituttene egenproduserte henvisningsblanketter om at pasienten har rett til å velge alternative tjenesteleverandører. Departementet vil også stille krav om at regionale helseforetak gjennomgår informasjon på sine nettsider og andre kana-

ler, slik at relevant informasjon blir tilgjengelig på en bedre måte enn i dag. I tillegg legger vi opp til at forventet ventetid hos de private røntgeninstituttene skal offentliggjøres på nettsiden «frittssykehusvalg.no».

Inge Lønning (H) [13:02:25]: Jeg takker statsråden for svaret og imøteser med forventning utfallet av den dialog han vil føre med de regionale helseforetakene. Jeg antar at Stortinget vil få kjennskap til det når det er gjennomført i midten av desember.

Situasjonen i dag er jo den eiendommelige at mange som får en henvisning fra lege til røntgenundersøkelse, får til svar at fordi man kommer på et bestemt tidspunkt i kalenderåret, er kvoten for avtaler brukt opp. Det vil si at man må vente på ny ventetid inn i neste kalenderår. Det oppleves rimeligvis av pasienten som ganske absurd at det er datoen for når man oppsøker legen, som skal avgjøre hvor lang ventetid det er på nødvendige undersøkelser. Er ikke statsråden enig i det?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [13:03:29]: Jeg tror ikke jeg skal gå inn på enkelthetene nå, utover å si at det er jo ikke uten grunn at jeg har bedt om en gjennomgang av dette feltet. Det er viktig at pasientene opplever at det tilbudet vi har, enten det er i offentlig eller i privat regi, ikke framstår som uakseptabelt.

Men det er også viktig for meg å understreke at f.eks. her i Oslo er det flere ulike tilbud, flere ulike leverandører, og det er viktig at pasienter som opplever at de ikke får de svar og den service de mener de fortjener fra én av aktørene, benytter seg av sin anledning til å velge en annen. Det vi ser, er at det er veldig store forskjeller. Så kan man si at vel, vel, pasienten skal ikke nødvendigvis måtte holde på slik, men det er en mulighet pasienten har. For øvrig vil vi gjennomgå sakskomplekset.

Inge Lønning (H) [13:04:33]: Situasjonen som en del pasienter opplever, er etter mitt skjønn ganske uakseptabel. Hvis man etter å ha besøkt sin fastlege får konstatert at det kan være mistanke om brystkreft, f.eks., har jeg stor forståelse for at en pasient finner det nokså meningsløst at man skal måtte vente i månedsvis for å få gjennomført en nødvendig røntgenundersøkelse. Det forekommer. Da er det grunn til å peke på at det som i slike tilfeller skjer, og som gir utslag på statistikken, er at stadig flere pasienter velge å betale hele undersøkelsen selv, dvs.: Som en konsekvens av at de regionale helseforetakene ikke følger opp sørge for-ansvaret sitt, får vi et klassedelt helsevesen hvor de som har råd til å betale, får gjennomført undersøkelsen, mens de som ikke har råd til å betale, må vente. Finner ikke statsråden dette uakseptabelt?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [13:05:39]: Jo, hvis det er slik som Lønning nå beskriver det, er det uakseptabelt. Og det som jeg har veldig behov for å understreke, er at det selvfølgelig ikke skal være slik at når man frykter at man kan lide av en alvorlig sykdom, skal man måtte vente så lenge som det Lønning bruker som et eksempel i sitt spørsmål her. Det er fullstendig uakseptabelt at man

ved mistanke om brystkreft skal måtte vente i månedsvis på en røntgenundersøkelse. Jeg håper det ikke skjer. I den grad det skjer, er det uakseptabelt.

Men mitt inntrykk er at når vi opererer med lange ventetider på en del av disse undersøkelsene, gjelder det for de lavt prioriterte pasientene. Men selv der finner jeg grunn til å stille spørsmål ved om ikke ventetiden nå er av en slik karakter at de regionale helseforetakene må gjennomgå det på nytt.

Spørsmål 15

Laila Dāvøy (KrF) [13:07:08]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til helse- og omsorgsministeren:

«Akershus universitetssykehus, Ahus, skal avvikle sin praksis med å ta imot overgrepsofre da dette anses å være et kommunalt ansvar. Helsesjefen i Lørenskog har på vegne av romerikskommunene framforhandlet en avtale med Oslo kommunale legevakt om å overta denne oppgaven, mot en årlig betaling på 4 kr pr. innbygger og 20 000 kr pr. aktuelle tilfelle fra kommunen.

Mener statsråden at et overgrepsmottak er å anse som en kommunal helsetjeneste, gitt de krav til kompetanse som statens veileder for overgrepsmottak setter?»

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [13:07:43]: Jeg vil først berømme initiativet som helsesjefen i Lørenskog har tatt, på vegne av kommunene på Romerike, om å inngå en avtale med Oslo kommunale legevakt om å ta imot overgrepsofre. Det kan være et eksempel på godt interkommunalt samarbeid om akuttmedisinske oppgaver.

Regjeringen har lagt fram en ny handlingsplan mot vold i nære relasjoner – Vendepunkt – som gjelder for perioden 2008–2011. Et av tiltakene i planen er å styrke overgrepsmottakene ved legevaktene. Mottakene er organisert som lavterskeltilbud forankret i kommunale eller interkommunale legevakter. Tilbudet er for personer som har vært utsatt for vold i nære relasjoner og/eller seksuelle overgrep.

Utgangspunktet er at kommunen har plikt til å sørge for legevaktordning for sine innbyggere. Kommunen har frihet til å organisere innholdet i tjenestene mest mulig hensiktsmessig, f.eks. ved å inngå interkommunalt samarbeid. Men det er viktig for meg å presisere at også overgrepsofre må søke til legevakten når de er utsatt for overgrep. Overgrepsofre skal sikres samme tilgang på helsetjenester fra kommunen som andre innbyggere. Ved behov skal man henvise ofrene til akuttmottak i spesialisthelsetjenesten.

Helsedirektoratet har laget en veileder om organisering av overgrepsmottak og kompetanse ved disse. Helsepersonell i slike mottak bør ha bred kompetanse, bl.a. medisinsk kompetanse om fullstendig undersøkelse av kvinners og menns kjønnsorganer, og kunnskap om vold i nære relasjoner og seksuelle overgrep.

Personell i overgrepsmottak kan søke bistand i flere ressursmiljøer, f.eks. ved de regionale ressursentrene, om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging. Slike sentre er etablert i alle regioner i perioden 2006–2008, og

har spisskompetanse på vold i nære relasjoner og seksuelle overgrep. Ressursentrene skal bistå med kunnskap og kompetanse, informasjon og veiledning, og de skal etablere nettverk mellom aktuelle samarbeidspartnere i regionen. Sentrene skal altså ikke drive klinisk virksomhet, men ha nær kontakt med praksisfeltet.

Nasjonalt kompetansesenter for legevaktmedisin i Bergen samler og formidler faglig kunnskap om kommunal legevaktmedisin. Senteret skal bidra til faglig utvikling, etablere nasjonale faglige standarder, sikre nasjonal kompetansebygging og spre kompetanse.

Overgrepsmottakene skal evalueres i løpet av planperioden for Vendepunkt. Derfor er det naturlig at dette er et tema som jeg vil se nærmere på.

Laila Dāvøy (KrF) [13:10:42]: Jeg takker statsråden for svaret.

Jeg er selvfølgelig enig i at det er veldig positivt at kommuner finner å kunne jobbe interkommunalt sammen om viktige områder også. Dette er et utrolig viktig område som vi alle har sett at det bør gjøres mer på. I dag finnes det voldtekstmottak på ulike måter. I noen kommuner er det interkommunalt – som det som har vokst fram her i Oslo nå, eller i denne regionen – men det er også en del voldtekstmottak som ligger i andrelinjetjenesten.

Spørsmålet mitt blir da: Var det meningen, da denne veilederen kom, at denne veilederen skulle føre til at man kutter voldtekstmottak i andrelinjetjenesten? Og så sitter man kanskje igjen med en oppgave som kommunene nå skal prøve å løse, der mange føler at de rett og slett ikke har – og de har faktisk ikke – nok kompetanse til dette. Jeg er litt usikker på om jeg tolker veilederen riktig, og om andre tolker den riktig.

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [13:11:53]: Jeg tror at det er et viktig tilleggsspørsmål som representanten Dāvøy stiller. Jeg tror at Dāvøy har helt rett i at hvis dette fører til at voldtekstmottakene som ligger i andrelinjetjenesten, blir avvirket med henvisning til overgrepsmottak i kommunehelsetjenesten, er det en uønsket utvikling i den forstand at den kompetansen som kreves i et voldtekstmottak, nok vil befinne seg på et enda høyere nivå enn det som er i et overgrepsmottak, for det er bl.a. spørsmål om å sikre bevis. Jeg skal ta med meg den problemstillingen tilbake og etterspørre en vurdering av om en satsing på overgrepsmottak i regi av kommunal legevakt fører til en utvikling i retning av at spesialisthelsetjenesten ikke fyller de oppgavene de bør fylle. Så får jeg komme tilbake med et nærmere svar på det spørsmålet til Dāvøy på et senere tidspunkt.

Laila Dāvøy (KrF) [13:12:59]: Jeg er veldig positiv til at helseministeren vil undersøke dette nærmere.

Det er en annen prinsipiell sak som også ligger i mitt spørsmål, og det er dette med det første viktige mottaket av en pasient som har vært utsatt for voldtekt. Det stod i alle fall å lese i Dagens Medisin at Legeföreningen har sagt at undersøkelser av voldtektssofre, med ansvar for bevisikring og en eventuell opptreden som sakkyndig i ret-

ten, ikke uten videre kan anses som en ordinær oppgave for f.eks. allmennlegen, altså førstelinjetjenesten. Jeg tror at det er mange allmennleger der ute som er usikre på om de nå faktisk sitter med alt dette ansvaret i fanget, for veilederen krever utrolig mye kompetanse. Jeg har selv lest den, og den krever ganske mye av dem som tar imot kvinnene. Det er flott hvis helseministeren vil se på dette, og en evaluering er selvfølgelig også viktig.

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [13:14:03]: Jeg tror jeg bare viser til det svaret jeg gav i stad, og at jeg skal komme tilbake.

Spørsmål 16

Torbjørn Hansen (H) [13:14:31]: Jeg vil stille nærings- og handelsministeren følgende spørsmål:

«Regjeringen har med forbehold støttet Telenors oppkjøp i India og emisjonplanen hvor staten må bidra med 6 mrd. kr. Reaksjonene fra andre eiere og analytikere er negativ både til strategi og emisjon. Mange mener investeringen er for stor, for usikker og at det er dyrt for private eiere å hente egenkapital nå. Kjøpet er omstridt i India. Det er spekulasjoner rundt motpartens finansieringsevne og andre forhold.

Vil Regjeringen som eier foreta en uavhengig finansiell vurdering av oppkjøpet og emisjon?»

Statsråd Sylvia Brustad [13:15:04]: Staten har i eierskapsmeldinga fastslått at statens hovedmål med eierskapet i Telenor er «å bidra til en god langsiktig industriell utvikling av selskapet», og at Regjeringa «vil opprettholde eierandelen» i selskapet. Telenor ser utvikling av virksomhet i India som et bidrag til en langsiktig industriell utvikling for selskapet. Dette er således i tråd med formålet med statens eierskap i Telenor.

På spørsmålet fra representanten Hansen om Regjeringa som eier vil «foreta en uavhengig finansiell vurdering av oppkjøpet og emisjon», vil jeg vise til at Regjeringa har vurdert Telenors forespørsel om å delta i en kapitalforhøyelse i selskapet ut fra sitt ståsted, nemlig som en eier i Telenor som ønsker å bidra til selskapets industrielle utvikling i et lengre tidsperspektiv. I denne vurderinga har vi sjølsagt benyttet oss av både ekstern finansiell og juridisk uavhengig rådgivning. Andre eiere i Telenor kan sjølsagt vurdere dette annerledes – jeg registrerer at flere gjør det – bl.a. på grunn av andre tidsperspektiv og andre mål med eierskapet. Dette tar jeg til etterretning.

Det er styret i selskapet som har ansvaret for de forretningsmessige vurderingene. Basert på de råd vi har mottatt, og vår egen vurdering, har vi konkludert med at dersom Telenors styre fremmer forslag om en emisjon med utgangspunkt i et kapitalbehov som oppstår fra investeringa i India, er Regjeringa villig til å foreslå for Stortinget at staten, under visse forutsetninger, tar sin forholdsmessige andel av en aksjeemisjon som et ledd i finansieringa.

Men det er ikke en eiers oppgave å overta selskapets ansvar for den konkrete prosjektvurderinga. Det er og for-

blir ansvaret til Telenors administrasjon og styre. Det er derfor ikke aktuelt for staten å gjøre noen ny eller nærmere gjennomgang av prosjektet som sådant.

På bakgrunn av at Telenor har publisert at selskapet nå har «besluttet å vurdere alternative måter å finansiere investeringen på, inkludert den tidligere annonserte emisjonen», vil jeg gjenta at staten – slik jeg også redegjorde for i et svarbrev til representanten Torbjørn Hansen den 11. november i år – under visse vilkår vil kunne delta i en eventuell emisjon. Det ligger fast, men det er opp til selskapet å vurdere om det er hensiktsmessig å gjennomføre emisjonen som planlagt, eller eventuelt å fremme andre forslag. Som jeg også uttrykte i det nevnte brevet, vil staten – på linje med de øvrige eierne – forholde seg til de forslag som styret fremmer, og nå avventer vi Telenors konklusjoner.

Torbjørn Hansen (H) [13:18:03]: Jeg vil takke for svaret.

Jeg har også registrert henvisning til bruk av rådgivere, også i media. Høyre har imidlertid fått avslag på forespørsel om innsyn i de rapporter og analyser som Regjeringen eventuelt har mottatt i forkant av den beslutningen som ble tatt da man fikk henvendelse om emisjonen.

Det er en ganske spesiell situasjon når staten skal ta stilling til en emisjon hvor det er et stort oppkjøp som er investeringsmålet. Dette fungerte, så vidt jeg har forstått, på den måten at statens tilsagn til å støtte emisjonen direkte utløste at Telenor inngikk kontrakter med stor økonomisk effekt i India. Da blir det ganske grunnleggende at Regjeringa, både som eier, på vegne av det norske folk og av hensyn til at man sannsynligvis er den eneste eieren som deltar i denne beslutningen, foretar en egen grundig og selvstendig vurdering av oppkjøpet og av den emisjonen som man forplikter seg til.

Mitt spørsmål er: Vil Stortinget få tilgang til de vurderinger og råd som Regjeringa har fått i forbindelse med denne saken?

Statsråd Sylvia Brustad [13:19:05]: Det kan ikke stilles noe spørsmål ved det faktum at vi har hatt eksterne, uavhengige finansielle og juridiske rådgivere. Det er ABG Sunddal Collier og Advokatfirmaet Selmer som har stått for det.

Så er det, som representanten også helt sikkert kjenner til fra da Høyre satt i regjering, ikke vanlig å få oversendt de rapporter som et departement og en regjering bruker i sine interne saksforberedelser. Men dersom vi kommer til det punkt at Telenor opprettholder det de har henvendt seg til oss om, eller andre alternativer, er det klart at Stortinget og sjølsagt representanten Hansen vil få tilgang til de vurderinger vi har gjort på bakgrunn av de råd vi har mottatt, og egne vurderinger. Det vil sjølsagt skje på egnet måte. Det skal det ikke herske noen tvil om. Men det er noe annet enn å få de rapportene som en bruker i en intern saksforberedelse, og som er helt vanlig ved den type forretningsmessige saker, også av børssensitiv karakter, som også var vanlig da Høyre hadde statsråden i Næringsdepartementet.

Torbjørn Hansen (H) [13:20:10]: Dette har også en annen side.

Jeg registrerer at statsråden i svaret på spørsmål den 3. november gir uttrykk for at vurderingen når det gjelder støtte til emisjonen, må gjøres av hver enkelt eier, og at det er selskapets styre som har ansvar for å vurdere hvordan. Andre eiere vil reagere på emisjonen.

Nå har jo staten en dominerende eierpost i Telenor, StatoilHydro og Norsk Hydro. De har ikke bare makt til å tvinge gjennom emisjoner, de har også en direkte innflytelse over valg av styrene i disse selskapene. Det har i dag oppstått en viss usikkerhet med hensyn til hvordan staten vil opptre med tanke på andre aksjonærs interesser i en tid med finanskriser, hvor risikoen er åpenbar for at andre eiere vil bli påført tap dersom det foretas fortrinnsrettsemisjoner til veldig lave kurser.

Ser statsråden at staten på denne måten kan påføre andre eiere et tap? Og vil staten i framtiden være mer grundig med hensyn til å forsikre seg om at slike emisjoner har en forankring og er fornuftig også i forhold til andre aksjonærer i den type børsnoterte selskaper?

Statsråd Sylvia Brustad [13:21:15]: Jeg ser ikke saken ut fra akkurat det ståsted som representanten Hansen gjør. Også på dette punktet følger vi vanlig prosedyre i slike saker. I dette tilfellet var det slik at vi først fikk en orientering og så en forespørsel fra Telenor via deres administrasjon og styre om vi eventuelt, under visse vilkår, som representanten kjenner til, kunne delta i en eventuell emisjon, og om det var begrensninger knyttet til det, osv., fra vår side.

Det forretningsmessige tilligger styret. Det er deres ansvar. Slik har det alltid vært, og slik mener jeg det må fortsette å være.

Når det gjelder spørsmålet angående de andre aksjonærene, er det Telenors oppgave å forholde seg til dem. Vi er, som alle vet, den største eieren. Vi har forholdt oss til den orienteringa og forespørselen, og vi har gjort vår egen vurdering og en ekstern, uavhengig vurdering av det. Men vi har ikke sett det endelige prospektet, og det er naturlig når det nå også vurderes andre alternativer. Men det er altså styret og administrasjonen i Telenor som har ansvaret for kontakten med de andre eierne.

Jeg tar til etterretning at noen av de andre har en annen oppfatning, ut fra kanskje et kortere tidsperspektiv enn det staten har med sin eierandel.

Spørsmål 17

Fra representanten Gunnar Gundersen til kunnskapsministeren:

«Oppslag i Aftenposten og Dagsavisen antyder at Utdanningsdirektoratet har funnet en feil i grunnlaget for tilskudd til friskolene og at feilen avregnes friskolene i budsjettet for 2009. I statsbudsjettet for 2009 står det: «Satsane for 2009 er korrigerede i høve til dei trekka som skal liggje inne i utrekninga av satsane.» Skolene har forstått det slik at det for 2009 både er avregnet tidligere feil samt korrigeret til nytt grunnlag.

Hva er riktig, og mener statsråden at dette er en akseptabel behandling av skolene?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Da er dagens kart ferdigbehandlet.

Forlanger noen ordet i henhold til forretningsordenens § 37 a før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 13.23.
